דבר
עתון פועלי ארץ ישראל

נרשם במשרד הדואר המרכזי בירושלים
המען: „דבר", תל-אביב
דו: תל-אביב, טלפון 476, ת. ד. 199.
סנ' ירושל' ל' אל. בן-יהודה, טלפ' 520, ת. ד. 149
סניף חיפ: רחוב יפו, בית הס, טלפון 435

DAVAR
Palestine Labour Daily
Tel Aviv, P. O. B. 199, Palestine
לטלגרמות: Davar, Tel Aviv

המו"ל: חברת מניות „דבר" בע"מ
העורך: ב. כצנלסון.

מחיר הגליון — 5 מא"י
(בערבי שבתות וחגים — 10 מא"י)
מחיר החתימה:
בארץ: לחודש — 150 מא"י
לחצי שנה — 900 מא"י
לשנה — 1,800 מא"י
(למשלם מראש את כל הסכום — 1,700 מא"י)
בחוץ לארץ: לשנה 13 דולרים, לחצי שנה 7, לרבע שנה 4 דולרים.
שכר המודעות:
150 מיל האינטש בטור אחד בעמוד הראשון.
עמוד של טכסט מכיל 10 טורי מודעות.
למודעות גדולות וקבועות — מחיר לפי הסכם.
המערכת והמנהלה אינן אחראיות לתוכן המודעות.
כתבי-יד לא יוחזרו לבעליהם

1993 — תל אביב יום שני ד' טבת תרצ"ב. 14 דצמבר 1931.

מן התוכן
הארולד לאסקי — מי הוא מזכיר המושבות החדש?
י. פ—ן — מורה נבוכים
ר. פיינברג — יורדים

מאיימים על היטלר בגירוש מגרמניה?
גרמניה לפני קואליציה של היטלר ומפלגת העם

ברלין 11. היטלר בא היום הנה, כדי להצהיר את הצהרותיו לפני העתונאים, כאשר עשה בשבוע שעבר לעתונאים האנגלים והאמריקנים. הוא התכונן לענות הפעם על נאומיו האחרונים של ברונינג. אולם אחרי הצהרים נודע, כי היטלר לא יכנס את העתונאים, אלא יסתפק במכתב גלוי לברונינג, כאשר עשה בשעת הכינוס האחרון של הרייכסטאג.

בחוגים הפוליטיים אומרים, כי הממשלה אסרה את פגישת היטלר עם העתונאים, והודיעה לו, שאם ישוב ויעשה מה שעשה בשבוע שעבר (כינוס העתונאים האנגלים והצרפתים), **יגורש מגרמניה.** (רדיו)

ברלין, 11. מודיעים מהאמבורג, כי מפלגת העם, שהיתה עד כה הגורם הראשי בקואליציה של הממשלה עם המפלגה הדימוקרטית והס"ד, יצאה מהקואליציה. מחכים לנפילת הממשלה הנוכחית (בהאמבורג?) ולנסיון של הרכבת ממשלה עם הנא"צים בראש. (רדיו)

ברלין 11. המו"מ בין הנאצים ובין מפלגת העם בדבר הרכבת ממשלה קואליציונית בהיסן, הגיע לנקודה חשובה. הנאצים הגישו למפלגת העם תכנית בת 12 סעיפים והתנו: לקבל את התכנית כולה או לדחותה. עשרת הסעיפים הראשונים דנים על קיצוצים גדולים בכל ענפי ההנהלה. התכנית מציעה מיניסטר אחד לועד הפועל של ממשלת היסן. סעיף 11 קובע פוליטיקה תקיפה וגלויה נגד הקומוניסטים והסוציאליסטים. סעיף 12 קובע מתן הוראות לב"כ ממשלת היסן בממשלה הגרמנית המרכזית, שיתנגד לפוליטיקה החיצונית של הממשלה המרכזית.

מפלגת העם דחתה את הדרישה לקבל את התכנית „על קרבה ופרשה". המפלגה מסכימה לקבל כיסוד את 10 הסעיפים הראשונים, אבל מתנה שהשינויים הדרושים יהיו מותאמים לחוקת ממשלת היסן ולחוקת המדינה הגרמנית. ועוד תנאי, כי המיניסטר-השליש לא ישתייך על אחת המפלגות.

מפלגת העם הסכימה לסעיף 11, כי „הוא מתאים לפוליטיקה המסורתית", אבל דחתה בהחלט את הסעיף 12, כי לא ייתכן שממשלת היסן תימנע מתמוך בפוליטיקה החיצונית של הממשלה המרכזית.

מפלגת העם הצהירה יחד עם זה, כי היא מייחסת חשיבות רבה לעמדת הנאצים כלפי משטר המדינה. העמדה חייבת להיות — נאמנות למדינה ולמשטרה, והתרחקות מכל מעשי אלמות.

העתונים עוקבים אחרי מהלך המו"מ, כי הצלחתו עלולה להתפשט גם על יתר חלקי גרמניה. (רדיו)

„לא יתכן שגרמניה תוסיף לשלם פצויים"
עתוני צרפת רוגזים. — קול בודד ב„ריפובליק".

לונדון 12. הצהרותיו של ברונינג על התאבקותה הכלכלית של גרמניה עשו רושם גדול על הועדה המיעצת המתכנסת עתה בבאזל. חברי הועדה רואים את הקשיים הגדולים המונעים את גרמניה מחדש את תשלומי הפיצויים. דעתם היא, שצרפת אינה יכולה לעצום את עיניה בפני עובדה זו. לא ייתכן, שגרמניה תשוב לשלם את הפיצויים לפני עבור מספר שנים לכל הפחות.

העתונים הצרפתים עוקבים בחרדה אחרי כל אלה, בלשונם — „ההתאחדות העולמית להתקפה על הפיצויים". ראשי ההתקפה, לדבריהם, הם: הובר מוואשינגטון, צ'מברלין מלונדון, גראנדי מרומא, ברונינג מברלין, ומלכיור (ב"כ גרמניה בועדה הבין לאומית לבדיקת מצבה) מבאזל.

בתוך המקהלה הזאת שונה קולו של „רפובליק". מי שהיה ראש ממשלה, דלאדייה, פירסם בו מאמר, שתמציתו היא: גם צרפת הביטה עכשיו, כי העולם לא יוכל להתגבר על מצוקתו בלי קרבנות הדדיים. ועל כן על ממשלת צרפת לנקוט שיטה המרחיקה ראות, על צרפת לעזור לשכנתה מתוך כבוד. זה יהלום את עניניה הלאומיים של צרפת ואת טובתה של אירופה כולה. (רדיו)

ואשינגטון 12. הממשלה, הסינאט ומנהיגי המפלגות הגיעו לידי הסכם בלתי רשמי לא לחשוב את ממשלות-חוץ לשומטות, כשלא תסלקנה את התשלומים מחוב המלחמה, אשר פרעונם חל ביום ג', היות ומחכים לאישור מורטוריום הובר. (ר-סמא)

הערה: מורטוריום הובר נחשב עוד כבלתי-רשמי כל עוד לא אושר רשמית ע"י הקונגרס.

באנגליה המתלבטת
מכס חדש. — עסקי מכס בינה ובין צרפת. — על משמר החיטה הבריטית. — עוד נסיון להצלת לאנקאשיר. — בימי הפגרה בפרלמנט. — אניה שבנינה הופסק.

לונדון 12. מיניסטר המסחר יפרסם פקודה חדשה על יסוד „חוק ההגנה נגד ההצפה". יבואו שינויים בפקודה הקודמת, על יסוד הנסיון ובכן גם יוטל מכס על כמה סוגי סחורות חדשים. (רדיו)

לונדון 11. הממשלה הבריטית שלחה לממשלה הצרפתית תזכיר ידידותי, המבקש תשובה לעצומות שהגישה הממשלה הבריטית נגד הפלית הסחורות הבריטיות לרעה ע"י המכס הצרפתי.

ב־14 בנובמבר הטילה ממשלת צרפת מכס נוסף של 15 אחוזים על תוצרת אנגליה ואוסטרליה ושל 7 אחוזים על תוצרת הודו. (ר)

לונדון 10. עוד נסיון נועז לבנות מחדש את מקצוע הכותנה בלאנקאשיר כלול בתכנית שאושרה פה אחד ע"י ועדה משותפת להתאחדויות הכותנה ואשר תימסר לדיונם של מוסדות ההתאחדויות.

התכנית אומרת לפרק את המכונות המיותרות והמפעלים הנשארים ישלמו את מחירן. (ר)

לונדון 11. תומאס אמר בבית הנבחרים, כי הוא ומיניסטר החקלאות גילמור ביארו למשלחת בעלי טחנות את כוונות הממשלה ביחס לעקרון המכסה המסויימת של חטה בריטית בקמח, והמשלחת שהביעה אמנם התנגדות לעקרון המכסה, הבטיחה בכל זאת לעזור לממשלה להנהיג את השיטה, אם תיקבע לאחר המו"מ עם ב"כ הדומיניונים באוטאבה.

לונדון 11. תומאס הודיע בבית הנבחרים, כי הממשלה החליטה להציע לדומיניונים בועידת אוטאבה מכסה קבועה של חטה בקמח הבריטי לא במחיר קבוע, אלא במחירי השוק העולמי. תנאי לדין קדימה זה תהא זכות קדימה בענינים כלכליים אחרים שהדומיניונים יתנו לאנגליה. (ר)

לונדון 12. בימי הפגרה בפרלמנט תעסוק הממשלה בשאלות התובעות עוד את פתרונן. המיניסטרים יחליטו עתה על הפוליטיקה לזמן ארוך. קודם כל — על הועידה הבין לאומית לעניני הפיצויים והחובות, שתתכנס, כפי שחושבים, מיד לאחר ועידת המומחים בבאזל. הענין השני הוא הפוליטיקה הכספית. (רדיו)

לונדון 10. נפסקה העבודה בבנין האניה הענקית החדשה של חברת „קונארד". 3000 איש היו עסוקים בבנינה, עמדה לעלות ב־4,5 מיליון לי"ש, ובפברואר צריך היה להורידה המימה.

החברה מבארת לבעלי המניות את המעשה בזה שיש עודף גדול של אניות ובזה שסכויי המסחר באוקינוס האטלנטי הצפוני חמורים. (ר)

לונדון 11. הקשיים למצוא כסף להוצאות התכופות של בנין האניה החדשה גרמו להפסקת העבודה בה. הכנסות „קונארד" ירדו בשנת 1931 ב־2,5 מיליון לי"ש בקירוב לעומת 1930. ובערך כזה יהיה המאזן שלילי. אך יש כנגדו חסכונות של 1,780,000 לא"י. (ר)

לונדון 11. מיניסטר המסחר ואלטר ראנסימאן ענה לשאלה בבית הנבחרים, כי לא היתה שאלה בדבר עזרת כספים ישרה מהממשלה לחברת „קונארד". הוא יכול רק להביע תקוה, כי עבודת הבנין תתחדש במהרה. (ר)

לונדון 12. נודע, כי אף על פי שנפסקה בניית האניה של „קונארד", תמשיך מסילת הברזל הדרומית לבצע את תכנית החצר לבנין אניות בסותהאמפטון, הגדולה בעולם. העבודה תעלה במיליון לי"ש ואינה אלא חלק של תכנית גדולה יותר שביצועה יעלה ב־13 מיליון לי"ש.

יו"ר „קונארד" הודיע, כי החברה תחדש את בניית האניה באפשרות הראשונה. באניה זו מקוה החברה לזכות שוב בשיא המהירות בין אירופה לאמריקה. הלילה משלמים לכל הפועלים ומפטרים אותם.

מרוצים מחבר הלאומים

לונדון 12. לורד גריי ולורד ססיל שחזרו ממושב מועצת חבר הלאומים, נאמו אמש באסיפה על מצב ענין מנג'וריה. לורד גריי אמר, כי אלה המסיקים מהסכסוך במנג'וריה שחבר הלאומים הוכיח את אפסותו — אינם אלא טועים. כשהוא מביט לאחור, אל הימים שלפני המלחמה, הוא מעלה על דעתו את הסיבוכים שהיו מתעוררים אז לרגל הסכסוך. „ברוך השם שיש לנו חבר לאומים". ליפן יש טענות חזקות במנג'וריה והוא מצטער על שלא הגישה אותן לחבר הלאומים בטרם עשתה צעדי מלחמה, אשר לפי דעתו הם מתנגדים לספר הברית של חבר הלאומים. לורד ססיל דיבר על הועדה אשר חבר הלאומים עומד לשלוח למנג'וריה ואמר: זוהי הזדמנות בבירה. אולי נצליח, לפזר פעם ולתמיד את ענני המלחמה במזרח הרחוק. (רדיו)

מוסקוה 12. מקוים, כי לא יחול שינוי בפוליטיקה המנג'ורית של הממשלה עם עלות האופוזיציה השמרנית לשלטון. (ר)

מיניסטר החוץ של פולין באנגליה

לונדון 11. המלך קיבל לראיון את מיניסטר החוץ הפולני זאלסקי, לאחר שהתראה עם ראש הממשלה ומיניסטר החוץ. (רדיו)

הסתה נגד היהודים בועידה המושלמית
מחליטים על החרמת סחורה יהודית. — מאיימים גם ב„מעשים אחרים". — ג'מאל מיזאפר ועוני מסיתים.

„אל ג'אמעה" כותב:

בישיבת מוצאי שבת קרא מוחמד עלי פחה דו"ח של הועדה למקומות המושלמים הקדושים. הדו"ח נתקבל במחיאות כפים סואנות.

אחרי כן קרא ריאד א־צולח הצעות אחדות שבאו בשולי הדו"ח. תמציתן, היא: א) שהמושלמים יחרימו את סחורות היהודים ב) שישתדלו ליסד בנק חקלאי ערבי בפלשתינא ג) שנשיאות הועידה תודיע לחכמי הדת המושלמים על סכנת הציונות לפלשתינא ולמקומות המושלמים הקדושים; שהנשיאות תדחה את החלטת ועדת הכותל הבין לאומית, תדחה את העליה היהודיה ותמשיך לדרוש את זכויות המושלמים ב„בוראק". ההחלטות נתקבלו פה אחד.

סעיד בק שאמל מקאווקאז תרגם את תוכן הדו"ח לתורכית, וג'מאל אל חוסייני נאם באנגלית על הדין-וחשבון של ועדת הכותל.

לאחר שנתקבלו ההחלטות ניתנה רשות לנואמים לדבר:

אברהים בק אל תמיב דיבר על היחס הטוב של המושלמים ליהודים לפנים, אולם „הבוראק הקדוש לא היה יהודי. איננו רוצים שהיהודים יבכו שם וישפכו את דמעותיהם. לא נסכים שהיהודים יערכו טקסים דתיים אצל הבוראק וישימו שם מחצלות, תיבות, נרות. לא ייתכן שבמסגד אחד יערכו טקסים יהודיים ומושלמיים. איננו מודים בזכות היהודים.

מוחמד עלי פחה: יזכרו־נא הצירים מה שבא בדו"ח. לא הכרנו בשום זכות ליהודים. הזכרנו רק את טענותיהם.

שפיע דאודי מהודו ביקש לתרגם את דברי מוחמד עלי לאנגלית, ובקשתו נתמלאה.

מחמוד סאלם ממצרים דרש לא לפנות, לשם הגשמת ההחלטות, לחבר הלאומים ולאירופה, אלא למלכי האיסלאם וגדוליהם. ריאד א־צולח תמך בו והוחלט לפנות בנידון זה למלכים המושלמים.

אברהים ספיש מאלג'יר הזכיר את הצהרות היהודים שהגיעו לועידה, כי אינם מתאוים למקומות הקדושים של המושלמים, אולם אינו מאמין להן. היהודים, אמר, נשענים בדרישותיהם על האימפריאליזם. האסון הוא בכול. על המושלמים להתאחד ולרכוש את קרקעות פלשתינא, כדי שלא יעברו לידי היהודים.

סעיד בק סאבת מעיראק אמר: „הסיבה הראשית להתכנסותנו כאן היא הציונות. הציונות — דמיון. רבים מהציונים יודעים זאת, אולם הזהב הציוני הוליך שולל את המתישבים היהודים. וידעו־נא הציונים, כי אנו לא נודה להם בשום זכות בבוראק, המקודש ע"י 400 מיליון מושלמים, הבוראק [illegible] פתח פלשתינא, ופלשתינא היא מפתח הארצות [illegible] ובשום אופן לא נסכים לזה. עלינו להתחיל להחרים את היהודים במובן כלכלי, ואם לא יחדלו, ננהג בהם באופן „אחר" (מחיאות). את דבריו גמר בהלל למופתי, הזכיר את „קדושי" אב, והבטיח את עזרת עיראק. לדרישתו קמו הצירים שתי דקות לזכר „הקדושים".

השיך מואפר הזכיר, כי לא רק הציונים שונאים למושלמים, אלא יש גם אחרים ש„כולנו יודעים אותם". הזכיר את ועדות החקירה ואת הפוליטיקה העושקת שמנעה בעד הגשמת מסקנות הועדות האלה. אחרי זה שב לדבר על הסכנה הציונית, על רכישת קרקעות פוריים ע"י היהודים, וביקר את המלכים המושלמים, המוציאים כסף רב ללא תועלת, ואינם ממהרים לגאול את מסגד אל אקצא מסכנה, כי המסגד יישאר בידי המושלמים רק אם רוב הקרקעות בידיהם. הציע לועידה להוציא שטרות, כל אחד בן 2 לירות, במחיר הדונם, כדי למכור אותם ברחבי העולם המושלמי. חדש לגנות את הספסרים.

עוני עבד אל האדי טען, כי אלה, החושבים, שאין סכנה נשקפת למוסדות המושלמים בפלשתינא, טועים. הוא מאשר, כי הסכנה באה כבר והזרים יתערבו מעתה והלאה במקומות המושלמים הקדושים ויוציאו פסקי דין וכדומה.. ביקר את הדו"ח של ועדת הכותל ואמר, כי לא צדק היה כאן אלא השפעה. עוני „הסביר", כי הציונים מתאוים למקומות המושלמים הקדושים ואנגליה מסייעת בידם. שאלת הבוראק אינה דתית, לגבי היהודים, אלא פוליטית. היהודים לא הציגו את הדרישות המחוצפות האלה, אלא אחרי פרסום הצהרת בלפור והמנדט. והנה באה ועדת הכותל הבין לאומית ופסקה לעשות בגלוי את הבוראק לבית כנסת. אחרי כן הציע עוני לועידה לדחות את הצהרת בלפור הנשענת על המנדט (מחיאות).

בין אנשי האיסתקלאל ושוכת עלי

לפי השמועה, פרץ ניגוד בין אנשי האיסתיקלאל ובין שוכת עלי בישיבה שבה דנו על הציונות. אומרים, כי המופתי עמד לצד שוכת. אנשי האיסתיקלאל טענו, „כי האויב העיקרי הוא השלטון והמלחמה צריכה להיות מכוונת נגד המנדט". אולם עמדת שוכת היתה, כי אין לו כל ריב עם המנדט ולכן הפנה את המלחמה כולה נגד היהודים.

המורים דורשים את שכרם

מרכז המורים שלח להנהלת הסוכנות היהודית את המכתב הזה:

את סבל המורה, שלא קבל את משכורתו זה למעלה מששה חדשים, אין לתאר במלים. הפסקת ההקפה מצד החנונים, בטול האשראי ע"י המוסדות הכספיים, התביעות למשפט בגלל אי תשלום חובות, אי יכולת להזמין רופאים במקרי מחלה רציניים וקשים במשפחה ועוד ועוד — הורסים את חיי המורה, מדלדלים את כוחותיו ומערערים את קיומו. עשרות משפחות נתונות במצב של חוסר לחם מוחלט — ואין דברים אלה נאמרים לתפארת המליצה ואין בהם משום הגזמה — זוהי המציאות האיומה שבה נתון המורה חדשים על חדשים.

צבור המורים אינו פונה בזה אליכם לבקש לחם-חסד. הוא תובע את שכרו, שאתם מלינים זה קרוב לשבעה חדשים. כל נימוק הניתן מצדכם איננו יכול להצדיק בשום פנים ובשום אופן את אי תשלום שכר העובד על ידיכם. זוהי התעללות קשה גם במורה וגם בעבודתו החנוכית, וכל פעולה שתהא נעשית על ידי המורים לשם הפסקת ההתעללות הזאת תהא מוצדקת בכל המובנים.

דרישתנו הנמרצה ברגע זה היא, שעד יום שלישי, ה' טבת, בבוקר יפרע במזומנים החוב של חדשי יוני ויולי תרצ"א ובמשך החודש ימים מהיום יפרע במזומנים החוב של חדשי אבגוסט וספטמבר תרצ"א.

אנו רוצים לקוות, שסוף סוף תכיר גם הנהלת הסוכנות, שאין היא רשאית להמשיך בהרעבת שש מאות מורים ומשפחותיהם ולהעמידם במצב של דלדול וחוסר אונים — ותמלא את דרישתנו בלי דחוי.

אנו מחכים לתשובתכם עד יום ג', ה' טבת, שעה 9 בבוקר.

חודש ראשון לאכספורט תפוחי הזהב

בימים אלה נגמר החודש הראשון לאכספורט תפוחי הזהב מא"י. נשלחו כ־625,000 תיבה לאנגליה ולארצות אירופה.

לאכספורט ההדר בכלל מלאו כבר חדשיים, כי עוד בשבוע השני לאוקטובר החלה שליחת האשכוליות. עד 1 בנובמבר רשמה הממשלה 25,523 תיבה אשכוליות ולימונים. בשלושת השבועות של נובמבר נשלחו בס"ה חצי מיליון תיבה, ומהם 80 אחוזים לאנגליה. יתר 20 האחוזים נפוצו בכל רחבי העולם מלטביה ועד סין והודו. בין הארצות הקונות כמות ניכרת במנית השנה גם צרפת.

תוצאות חודש הראשון אינן טובות למשלחים. המחירים באנגליה הם, לפי הטלגרמות של הימים האחרונים, 8—12 שילינג התיבה. בגרמניה — 10—12 שילינג התיבה. הכמות שנשלחה עד עתה לגרמניה ולשאר ארצות יבשת אירופה עולה על זו שבאותה תקופה אשתקד.

מלבד המשבר הכלכלי בארצות אירופה יש עוד סיבה חשובה למחירים: כמויות גדולות יותר מדי נשלחות מא"י ביום אחד ולשוק אחד. מקובל, כי אין לשלוח בבת אחת למעלה מ־25 אלף תיבה לשוק ליברפול או גלאזגו, אולם כיום יש התחרות בין שתי חברות אניות ה„ליינרס" ו„בנין". בכל שוק מתקבלות בכל פעם כמויות כפולות, והמחיר יורד. מעוות זה תוכל לתקן רק הממשלה, אם תטיל חובה של תור ומכסה למשלחים, שאינם יכולים לבוא ביניהם לכלל הסכם לשמירת הענף הכלכלי החשוב ביותר של הארץ. אין לשכוח, כי תפוחי הזהב שנשלחו היו עוד ירוקים ובלתי משובחים מחוסר גשמים, וגם דבר זה השפיע על המחירים.

ניצלו לפי שעה מירידת המחיר האשכוליות. מחיריהן גם באנגליה וגם ביבשת אירופה — 14—20 שילינג התיבה.

בינתיים מתאוננים אנשי המקצוע על הוצאות בלתי מוצדקות. הממשלה הגדילה באמצע נובמבר את מס ביקורת הפרי ממיל אחד לשני מילים התיבה, מבלי שהודיעה על הדבר קודם ל„ועדת פרי הדר", שמינתה בעצמה ואשר יושב הראש שלה הוא הפקיד הראשי לגננות, מר טורנר. מר טורנר מסר בישיבת ועדת פרי הדר ב־19 בנובמבר כי לו נודע על הגדלת המס רק מהעתון. הובהר, כי גם המועצה החקלאית לא ידעה על כך.

(סוף בעמוד ד)

השטרלינג עולה

לונדון 12. שער השטרלינג:
דולר — 3,37½
פרנק צרפת — 86¼
מרק — 14,1/5. (רדיו)

הדולר יורד

פאריס, 12. חוגי הבורסה מתענינים מאד בירידה הנוספת של הדולר, אשר ירד ביומים האחרונים ב־10 סנטים. מיחסים את הירידה לאכזבה שירדה על העולם מאגרתו של הובר לקונגרס האמריקני (בדבר הגרעון הגדול של המאזן האמריקני). (רדיו)

האכסקוטיבה הציונית ופרישת הרביזיוניסטים

לונדון 13. „האכסקוטיבה הציונית רואה חובה לעצמה לציין את התוצאות העלולות לבוא, אם יגשימו הרביזיוניסטים את החלטות ישיבת מרכזם בקאלה" — כך אומרת הודעה של האכסקוטיבה הציונית בענין זה. ההודעה אומרת, כי האכסקוטיבה שומרת את הזכות להגיש את הצעותיה לועד-הפועל הציוני, כדי להגן על אחדותה ושלימותה של ההסתדרות הציונית נגד כל התקפה.

האכסקוטיבה מכחישה, כי יש בדעתה לדכא כל דעה מתנגדת בתוך ההסתדרות ומתרה, כי תילחם בכל האמצעים שברשותה נגד החדרת אנרכיה לתוך ההסתדרות. (סמא)

הערה: המרכז העולמי הרביזיוניסטי החליט בישיבתו בקאלה, כדי להשלים בין סיעת ז'בוטינסקי וסיעת גרוסמאן, שהשייכות להסתדרות הציונית אינה חובה על הרביזיוניסטים ושההסתדרות הרביזיוניסטית נשארת בהסתדרות הציונית, אך תעבוד בפני עצמה עבודה מדינית וכלכלית.

במגבית באמריקה

פילדלפיה 9. ביקורו של רובשוב הנחיל נצחון לתנועתנו. שלשום בוצע בהשתתפותו האיחוד. אמש — הרצאה פומבית שהשאירה רושם חזק. היום נאום ברדיו. הלילה נערכת אסיפת ציונים. כוחות העובדים במגבית נתחזקו.
קרוזו

משיחות ג'ואיש כרוניקל

סופר ה„ג'ואיש כרוניקל" כותב בגליון 4 בדצמבר, כי דיבר עם צירים אחדים בפרלמנט הבריטי וכולם הביעו שבחים לישוב העברי בא"י על עמדתו בתוך המכשולים העצומים של המשבר הכלכלי והכספי בעולם. יהודי א"י אינם, כנראה, ציונים של מזג אויר טוב. הסופר סבור, כי יש ציונים באנגליה שיבינו לרמז הכלול בזה.

העתון, מוסר, כי נשיא הסוכנות נחום סוקולוב בא בדברים עם רבים מצירי ועידת השולחן העגול, ולאחר הפגישות האלה חזרו בהם רבים מהשתתפות בתכנית האנטי־ציונית שכללה גם את האסיפה הפומבית שנועדה לב' בנובמבר (באלברט הול) ונדחתה ולא תתקיים עוד.

בסוף החודש יפליג נחום סוקולוב לאמריקה. ז'בוטינסקי מיהר לפרסם, כי גם הוא יוצא שמה.

שוב אסון בעתלית

אתמול ב־2.30 אחה"צ קרה שוב אסון במחצבת הנמל בעתלית. אבן גדולה נפלה מקיר המחצבה על אבינדור בילפר ואברהם קושניר, האבן נפלה על ראשו של בילפר ובעבור רגעים אחדים מת, אברהם קושניר נפצע ברגלו.

מנהל המחצבות, מר סטרודרס, נתן מיד קטר מיוחד להבהיל מעתלית את רופא קופ"ח, ד"ר אהרונוב. לאחר שניתנה לקושניר העזרה הראשונה, הועבר לחיפה לביה"ח הגרמני. פצעו קל. בילפר יובא לקבורות היום בחיפה.

אבינדור בילפר, בן 29. בא לארץ לפני 11 שנה. נשלח למחצבה מת"א לפני כשנה וחצי. הניח אחריו אשה וילדה, הגרות בעתלית. היה מבוטח ב„סנה" ב־150 לא"י.

נגלו שרידים מבית בעל ברית

שמענו, כי בחפירות המתנהלות ע"י ד"ר ולטר, בכפר באלאטא, על יד שכם, נגלו שרידים חשובים וביניהם, כפי שמשערים החוקרים, מבית בעל ברית הנזכר בתנ"ך (שופטים ט').

ארגון להתישבות

נוסד ארגון חברים להתישבות באמצעים עצמיים באיזור המטעים על אדמת הקה"ק. ארגון זה מתכוון להקיף: את השואפים לסדר הורים או קרובים, הנמצאים עדיין בחו"ל ואשר יש בידם אמצעים להכנת מודרגת של משק מטעים; את החברים העסוקים במקצועות שונים בארץ ויש להם אפשרות להשיג אמצעים למטעים.

קבוצת היוזמים הטילה על הח' צבי ליברמן מנהלל לבוא בקשרים עם כל החברים המעוניינים בדבר.

ביום ג' שעבר נתקיימה אסיפה מיוחדת של חברי הארגון בת"א. נבחר ועד זמני וצורפו אליו ב"כ חברים מירושלים וחיפה. משרד הועד בת"א בבית החנוך הפרטי, רחוב בן יהודה 28. שעותיו 7—8 בערב מלבד שבתות.

המועצה הארצית של הסת' הפקידים

תפתח ביום ה', 17 לדצמבר ב־7 בערב בת"א בצריף ה„אוהל" ברח' הירקון ותימשך ב־18 בו.

צירי המועצה הקבועים והנבחרים מוזמנים למועצה.

צירים אשר לא קיבלו במקרה את הדו"ח של הועד המרכזי, יפנו למשרד המרכז ויקבלו.

„בבלים"

זה שם המחזה החדש שיוצג בימים הקרובים ע"י „הבימה". הבימוי פנימי — של ב. צ'מרינסקי.

מי הוא מזכיר המושבות החדש?

הארולד לאסקי, החוקר המדיני והסופר השנון, פרסם ב„דיילי הירלד", עתונה של מפלגת העבודה באנגליה, כאראקטריסטיקה של סיר פיליפ קונליף־ליסטר שנתמנה מזכיר המדינה לעניני המושבות בקבינט החדש. אנו נותנים כאן את קיצור דבריו.

מציאותו של סיר פיליפ קונליף-ליסטר בתוך הקבינט — חידה היא בעיני.

סיר פיליפ קונליף־ליסטר הנהו אחת התגליות של המפלגה השמרנית בימי המלחמה; ורק למתי מספר האיר המזל הפוליטי פנים במידה כזאת. בעוד בני גילו מבקשים דריסת רגל בשלבי המפלגה בכלל, הוקצב לו אחד ממחוזות הבחירה הבטוחים ביותר. כשלון הקואליציה של לויד ג'ורג' העלה אותו (במקצת בדרך מקרה) לקבינט; ומאז שמר על מקומו בין יושבי הספסלים הראשונים של המפלגה השמרנית.

האדם המסתכל מן הצד לא ימצא כל סיבה מיוחדת לעליתו. מובן מאליו שהוא עשיר נכסים, אך גם לפי מושגי השמרנים יש בעושר כזה משום סכוי לקבלת־תואר של לורד ולאו דוקא למקום בקבינט.

הוא נואם בהתלהבות נמרצת, אך מעולם לא היתה חשיבות יתרה לנאומיו. מעולם לא העריכו אותו כתור אדמיניסטרטור מצוין, אין להאשימו במקוריות; ונאומיו אינם אלא חזרה פטטית על מושכלות המדיניות השמרנית האדוקה.

בשורות השמרנים תמצאו לפחות תריסר אנשים בגילו או צעירים ממנו העולים עליו בכשרונות, אך מעולם לא ניתנה להם ההזדמנות לעשות לעצמם שם כפי שניתנה לו. אכן זהו הדבר המוזר המציין את סיר פיליפ: אף כי חשב הוא כנראה לחלק נחוץ של ריהוט הקבינט השמרני, לא ידע איש בשל מה הוא נמצא בו.

ודאי, איש לא התרשם ממנו באופן מיוחד; וקיומו בתוך הממשלה נשכח על נקלה, אם אין תפקיד מיוחד המוטל עליו מפנה את תשומת הלב לפעולתו. הידיעה, כי קם לנאום אין בה בדי למלא את ספסלי בית־הנבחרים. מסופקני אם יש ביכולתו למלא אפילו אולם גדול בצפון אנגליה.

הוא אינו „טיפוס" במובנו של דיקנס, כמו למשל לורד ברנטפורד (לשעבר ג'ונסון היקס — המעתיק). הוא אינו אישיות כצ'רצ'יל אשר בהשארו מחוץ לתחום הממשלה יש בזה משום סכנה. לא פגשתי מעולם אפילו שמרנים, המזכירים את שמו בכבוד או בחיבה מיוחדת. תקופות ארוכות של ישיבה בקבינט, תואר של לורד לימי זקנה ועשר שורות ב„ספר הביוגרפיות הלאומי", זהו כנראה הגורל הנועד לו.

מה הוא, איפוא, סוד עליתו המוזרה? בלי כל ספק יש לראות בו במקצת מירושת ימי הקואליציה, שנפלה בחלקו של מר בלדוין, ואחת החולשות המוזרות של מר בלדוין הוא חוסר הכשרון לנער את חצנו משגיאותיו.

מר בלדוין סובר כנראה, כי כל חבר מפלגת נאמן המשתתף פעם בממשלה רוכש לעצמו זכות חזקה למשרה זו לעולם ועד. הוא ידע לעמוד נגד אישים היוצאים דופן ועוזבים את השביל הצר של נאמנות שלמה, כמו סיר רוברט הורן או מר אמרי או מר צ'רצ'יל. ברם, מי שמביע את הדעה המקובלת בדרך המקובלת, הרי הוא מוחזק, כנראה, בעיני מר בלדוין, לבעל זכות לאורך ימים.

אולי נוטה מר בלדוין חיבה לסיר פיליפ על כי אינו זונה אחרי אלהים אחרים. אפשר לסמוך עליו שיגיד את הדברים המקובלים על ריפורמה של מכס. בתור מזכיר המושבות ישנן א. ג. כל המליצות המוסכמות „הנאות" על הקיסרות. עיניו לא יבריקו לעולם בשעה שדנים על נושאים מוזרים או מצהירים על שיטות קיצוניות.

סיר פיליפ מדבר וחושב כמו יו"ר בינוני של אגודה שמרנית מקומית. הוא אינו מתיימר להיות המנהיג. הוא אינו מבינם, אינו מדבר ואינו חושב אחרת מאשר באופן ההולם את מהותו בתור אדם בינוני בהחלט. אפשר להעיז ולנחש עוד סיבה אחת לכניסתו לקבינט. בכל ממשלה יש מקום לפחות לבא כוח אחד של „האדם ברחוב".

חבריו יכולים לבחון על פיו את החלטותיהם ותגובתו משמשת רמז מועיל למה שתגיב דעת הקהל המפגרת למחרת היום.

הוא משמש כעין מודד הדופק ומעצור לכל חידוש מסוכן. משאלותיו הן משאלות האדם הרגיל ממין זה. הוא שומר את הקבינט מכל סכנה, הצפויה לו מידי חבר בעל אידיאות משלו.

החמישים או ששים אלף איש בהנדון (שכונת עשירים בלונדון — המעתיק), יבקשו מחר את אשר הוא מכריז היום בקבינט כמשאלתם.

הם שותפיו לדעה, כי בעלות על רכוש בארץ היא תנאי מקודם לזכות של הבעת דעה. הם יודעים, כי סוציאליזם הוא דוקטרינה פראית, הנתמכת בדרך כלל ע"י אנשים שלא שחק להם המזל ושאין כל תקוה, כי תבוכר בשכונות העשירים.

חסידיו הם תומכי חבר הלאומים כל עוד תמיכה זו אינה מרחיקה לכת. הם בעד הסתדרויות מקצועיות, כל עוד אלו אינן מארגנות שביתות ומכירות בתוצאות המרות של ההכרח הכלכלי. הם בעד שחרורה של הודו שיהא „משתלם לשעורין" בפקידות־זמן מתאימות. בשאלה מה ארכן של התקופות הללו יש לפי דעתם לסמוך על כשרון משפטי גדול כמו סיר ג'ון סיימון.

הללו אנשים נכבדים הם שיש להם ידיעת הגנת בעניני בריג', גולף וטניס, וגם הערצה להשקפת הכנסיה אשר הבישוף של לונדון משמש לה סמל.

סיר פיליפ קונליף ליסטר הוא־הוא כלל האנשים הללו, אלא שלהם הכנסה קטנה, ולו הכנסה גדולה. היות והכנסה גדולה משמשת להם נושא עיקרי להערצה מייצג אותם קונליף ליסטר באופן נפלא.

הוא מדבר בלשונם, מביע את האידיאלים היקרים להם. כל עוד הוא נמצא בקבינט הרגשתם אתם, כי אנגליה תשכון לבטח, ושום חידוש מוזר לא יטריד את מנוחתם.

הארולד לאסקי

בתפוצות

4000 יהודים מקבלים ארוחות חנם במטבח-עם בלונדון

ב„איסטאינד" של לונדון נפתח שוב ב־1 בדצמבר מטבח־העם היהודי לימי החורף. למעלה מ־700 משפחות, המונות למעלה מ־4000 נפש, מקבלות במטבח ארוחות צהרים חינם. אשתקד היו סמוכים על שולחן המטבח 628 משפחות ובחורף 1928 רק 647.

יהודי פרס בלונדון מתארגנים

בלונדון נוסדה „ההאחדות יהודי פרס", ששמה לה לתפקיד את הפצת ידיעת־היהדות והציונות בקרב יוצאי פרס היושבים באנגליה. בצפון לונדון בלבד יושבים כיום למעלה מ־1000 יהודים מפרס.

איינשטיין יצא לאמריקה

אלברט איינשטיין יצא באנית „פורטלאנד" מגרמניה לאמריקה, בלוית אשתו. מחוז־חפצו — לוס אנג'לוס. איינשטיין אומר לעשות באמריקה עשרה שבועות.

הקונסיסטוריה הצרפתית נכבשת ע"י „זרים"

בועידה השנתית של הקונסיסטוריה היהודית (ועד־הקהלות הדתיות היהודיות) בצרפת, שנתקיימה ב־3 בדצמבר, פרץ סכסוך חמור לרגל ההצעה, שלקונסיסטוריה יכולים להיבחר גם יהודים שבאו מחו"ל. נמצאו אחדים שהתנגדו בכל תוקף ל„כיבוש" הקונסיסטוריה על־ידי „זרים" ואחד מהפטריוטים הצרפתיים הנלהבים יצא גם מהועד לאות מחאה. ונשיא הקונסיסטוריה, שהשתדל להרגיע את סערת־הרוחות, מה נימק? — „אנו צריכים לשים לב רק להשתייכות הדתית, שאלת הלאומיות אינה באה בחשבון".

בהצבעה שנערכה לאחר הויכוח נבחרו לקונסיסטוריה 4 יהודי חו"ל, ביניהם: יצחק נידיץ' וכארון אלפרד גינזבורג.

פצצות-סירחון באוניברסיטת האמבורג

בשעת הרצאתו של הפרופ' היימאן (יהודי) באוניברסיטת האמבורג זרקו הסטודנטים ה„לאומיים" שלוש פצצות־סירחון. קמה מהומה, שהושקטה לאחר התערבות השלטונות. זורקי הפצצות נאסרו.

רק שמונה יהודים בצבא הגרמני

ד"ר ליבנשטיין, נשיא ברית חיילי־החזית היהודים בגרמניה פירסם לא מזמן מאמר, בו סיפר כי בכל הצבא הגרמני („רייכסויר") יש כיום רק שמונה יהודים, בעוד שלפי יחסם הכמותי של היהודים בגרמניה צריכים היו להימצא בצבא לא פחות מ־864 חיילים ו־34 קצינים. ה„סוציאליסטישה ווכנצייטונג" (שבועון „מפלגת־הפועלים הסוציאליסטית" שנפרדה מהס.ד.) הגיב על דברי ליבנשטיין וגינה אותו על אשר הוא רוצה לראות את היהודים בחלק מהנוער הגרמני והוא דורש שליהודים יהיה מעמד צבאי מיוחד בגרמניה כמו להיפים ולשוואבים. ד"ר ליבנשטיין ענה על טענות העתון הסוציאליסטי־השמאלי בהדגשה, כי לא נתכוון כלל לדרוש ליהודים מעמד צבאי מיוחד, אך רצה להפנות את תשומת־לבם של היהודים עצמם לעובדה הזאת של אי־התאמה בין מספרם בארץ למספרם בצבא ולתת דחיפה לחקר הסיבות של הדבר.

האבטונומיה היהודית המקוטעת בלטביה — אף היא בסכנה

סכנה נשקפת לאבטונומיה היהודית בלטביה, אשר גם עד כה היתה מקוטעת, לרגל נצחונן של מפלגות הימין בבחירות לפרלמנט. ההקצבה הממשלתית לתיאטרון ולבתי־הספר היהודיים נפסקה. אולם הריאקציונרים אינם מסתפקים בזה והם דורשים לבטל את כל שיטת התמיכה במיעוטים הלאומיים, בהסתמכם על המשבר המשקי. הנסיונות להקים „מועצה לאומית יהודית" לא נשאו לפי שעה פרי.

פקיד גרמני בלאטביה מספר על האנטישמיות של תלמידי בתי-הספר

בישיבת ועדת־החינוך של הסיים הלאטבי הודיע ואנססמוס, מנהל מחלקת־החנוך לעניני המיעוט הגרמני, כי התנועה החיטלראית בקרב התלמידים הגרמנים שבבתי הספר התיכונים בלאטביה לובשת צורה מסוכנת מאד. המתלמדים הגרמנים מתנפלים על חבריהם היהודים, מתעמרים בהם וגם מפיצים שמועות כוזבות על היהודים ועל הדימוקרטים והסוציאליסטים התומכים בסנגוריות־התרמית שלהם.

מה צריכים יהודי וינא לדרוש מהנהלת הרדיו

„די שטימה" הוינאי קורא את הישוב היהודי באוסטריה לדרוש מהנהלת הרדיו שתמסור מפקידה לפקידה ידיעות על נושאים יהודיים, דברי־אמנות וזימרה יהודיים. עד כה נהג הרדיו האוסטרי למחוק מתכניתו כל דבר שריח יהודי נודף ממנו. לא־מזמן הכה אפילו „על חטא" וביקש מה„רייכספוסט" סליחה על שמסר את נאומו של איינשטיין שנשא בלונדון. הנהלת הרדיו שקדה לעומת זה למסור כל מיני הלצות העושות ללעג ולקלס את היהודים, ארחם ורבעם.

עכשיו פנתה הנהלת הרדיו אל הקהל בבקשה לשלוח אליה הצעות ומשאלות בחבר התכנית לחדשים הבאים, והעתון מציע לדרוש שברדיו תימסרנה גם הנגינות יהודיות דתיות, מוסיקה עברית, הקראות מיצירות הספרות העברית החדשה, הרצאות על ארץ־ישראל, וכו'.

משפחה יהודית נרצחה ליד לבוב

בכפר מלודובה ליד לבוב פרצו שודדים לתוך ביתו של המוזג היהודי אברהם זויפרט, בן 61, הרגו אותו את אשתו (בת 60) את בתו דבורה (בת 22) ובנו יעקב (בן 17), ושדדו כסף, חפצים ולבנים. נאסרו פרחחים אחדים מהכפר.

עוד ממעללי פרחחי-ההיטלראים

באספת־הורים של בית־הספר „עדת־ישראל" בזיגמונדסהוף (ברלין) ב־1 בדצמבר, בשעת נאומו של הרב ד"ר מונק, פרצו נאצי"ם אל האולם והמטירו על הנאספים אבנים. הודיעו מיד למשטרה שבאה ופיזרה את הפורעים.

חברת-ביטוח יהודית בגרמניה

שלטונות גרמניה אישרו את התקנון של החברה לאחריות „די הילפה", שנוסדה לשירות חברי הקהלות היהודיות במדינות גרמניה. החברה נוסדה בהשתתפותה של „ויקטוריה צו ברלין". בהנהלת „די הילפה" משתתפים, לפי דברי יס"א, כמה אישים מנהיגים של היהדות הגרמנית.

מסביב לעידה המושלמית

דרכי התעמולה

ריזאר אי־צולת קרא בועידה דו"ח של הועדה לתעמולה ולהדרכה. מציעת: ליסד בירושלים מרכז לפרסום ולהפצת מטרות הועידה המושלמית בכל העולם; לייסד סניפים בארצות האחרות; ליצור קשר ישר בין הסניפים והמרכז; חברי הועידה הגם מאליהם חברי הסניפים. תפקידי המוסד הזה לארגן נאומים והרצאות; להוציא ספרים וכתבי עת; לייסד בתי ספר ולהשתמש בראינוע לתעמולה.

ויכוח ארוך התנהל מסביב לשאלה על מקום המרכז הזה. היו שאמרו, כי המרכז לתעמולה צריך להיות במקום שבו נמצא מרכז הועידה, וייתכן, כי מרכז זה יועבר למקום אחר בועידה שניה. אחרים טענו, שהמרכז לתעמולה צריך להיות רק בירושלים. למרות הנגת אי־סעאלבי ועוני עבד אל האדי על אי־קשירת המרכז בירושלים, הוחלט בניגוד לדעתם.

אגודות הצעירים המושלמים

בועידה המושלמית הודיע ב"כ אגודות הצעירים המושלמים, כי בארץ קיימות 12 אגודות. „הובן יסדו בית סבר למתחילים, פתחו אולמים להרצאות על הדת המושלמית, וכן אורגנו פלוגות צופים, המעודדות את הספורט ואת המשטר בנוער המושלמי. ולא נעלם מכל הערך שבדבר הזה".

ל„פלשתין" מודיעים מקאהיר, כי המנהיג ההודי, אכבר חידרי, השוהה בפאריס, הצהיר, כי לועידה המושלמית בירושלים לא יהיה אותו הערך שקיוו לו, אבל היא תכשיר את הדרך להסכם בכמה שאלות.

חברת קרמאן, דיק וסאלטי התנדבה להספיק לצירי הועידה, למשך התכנסותה, טבק וסיגריות.

ד"ר שהבנדר לא הורשה לבוא

ל„פלשתין" מודיעים מקאהיר, כי לד"ר שהבנדר, מנהיג הלאומים הסורים (אגב: ממתנגדיו הפוליטיים של המופתי), היושב כגולה במצרים לא ניתנה (ע"י מי?) רשות לנסוע לירושלים, כדי להיות נוכח בועידה. כניסתו לא"י אסורה זה שנים אחדות, כנראה, לפי דרישת הממשלה הצרפתית.

המופתי התנצל

הקונסול המצרי בירושלים הודיע לראש הממשלה המצרית, כי המופתי ביקר אותו והתנצל בעל־פה ובכתב, על המקרה בשעת פתיחת הועידה.

המלך פייצל תומך

„מוקטם" מודיע:

מראש לשכת המלך פיצל נתקבלה טלגרמה לועידה, כי המלך תומך בועידה.

סעודה בואדי חנין

ביום ו' הוזמנו צירי הועידה לארוחת צהרים לבית תופיק בק אל גסין בואדי חנין (על יד נס ציונה). המארח הכין לצירים 25 מכוניות לנסיעה. הצירים יצאו מירושלים באחת וחצי אחה"צ והגיעו לואדי חנין בארבע, כי בדרך קבלו את פניהם תושבי אל־קבאב, רמלה, לוד וצרפנד.

תרומת שעון של סולטאן

האמיר סעיד אל־גז'אירי נדב לועידה שעון־יקר, שהסולטאן מוחמד רשאד נתן לאביו. הוצע למכור את השעון במכירה פומבית לאחד ממלכי האיסלאם.

9925 טלגרמות

„אהראם" מודיע, כי עד כה נתקבלו 9925 טלגרמות ומכתבים לועידה. מהן 4 ממלכים, 17 מנסיכים.

העתונות המצרית על הועידה

כל העתונים המצריים החשובים פירסמו מאמרים על הועידה המושלמית בירושלים.

„אל סיאסה", התומך בועידה, כותב, כי התענינות עמי המערב והשאלות בפרלמנט הבריטי על הועידה מעוררים חשש, פן יתערבו גורמים פוליטיים בועידה, וזה עלול להקטין את תקוותיהם של המיוחלים להצלחת הועידה. „אבל אנו מאמינים, כי עמי־המערב מבינים, כי התערבותם תוסיף רק שמן למדורה.

„אל סיאסה" כותב, כי כל הרעש והתעמולה הנוצרית מסביב לועידה הירושלמית, נוטלים ממנה את האפשרות להיות ועידה מושלמית. זוהי ועידה פלשתינאית גרידא. פעולת הועידה לתמוך באימפריאליזם שבארצות המזרח.

„ריפורם" (צרפתי) כותב: נתאר לנו שבמצרים, הודו, סוריה ופלשתינא — אין בני דתות שונות, כי תקופת הדתית עברה, האם לא צריך אז להתקומם נגד כל התערבות ישרה של לא-פלשתינאים בעניני־פלשתינא? — איננו מתנגדים לכך שעם אחר יביע אהדה לעם שכן או בן גזע אחד. אבל הבלטת האהדה הזאת צריכה להיות בגבולות מסויימים ולא התערבות בלתי חוקית, המקבלת צורה דתית. הבלטת אהדה כזו אסורה בכל מחיר, אחרת זה יעורר בלבות בני הדתות האחרות רגשות בלתי משוערים... ויש לחשוש מפני משיחת שאלות פוליטיות בצבע דתי. זה עלול לעורר מהומות אזרחיות, אשר בעבר הנחילו למזרח כשלון.

האופוזיציה מתקיפה

גליון „מראת אל שארק" מאתמול כולו התקפה על סיעת המופתי. במאמר ראשי „קומדיה" כותב העתון, כי סיעת המופתי ארגנה את הועידה „כדי לחלוב את העולם המושלמי", ולשם זה אספה 40 מפקידיה ועוד 48 מעבר הירדן וכנוצרה לעצמה רוב נגד כל הצירים מיתר הארצות. הבחירות לנשיאות היו נגד התקנון שהוכן ע"י הועד המכין המופתאי עצמו, כי כתוב שם שהבחירות תהיינה חשאיות, וכשהציע א-תעלאבי את המופתי, הריעו פקידיו והענין נגמר. לשוא מחה השיך א-תתאזאני. קולו הושתק ע"י עשרות הפקידים. צירים רבים עזבו בגלל זה את האולם.

העתון כותב, כי בבחירות נקמו בשוכת עלי וד"ר סעיד על מאמציהם להשלים עם האופוזיציה ועל תודעתם בדבר יושר האופוזיציה. לכן תקבל עליה האופוזיציה „שהיא כל העם הערבי בפלשתינא", את ההגנה על כבודו של שוכת עלי, „בעל הלב הטוב, משרת האיסלאם והמושלמים, וגדול המנהיגים בשמי העולם המושלמי..." וכן גם תגן על כבוד ד"ר סעיד.

במאמר שני המוכתר: „ועידה או קשר?" פונה האופוזיציה לצירי הועידה שלא מהארץ ומספרת להם את מהלך המו"מ עם המתוכים ומוקיעה את תעלולי המופתי בענין זה.

עתון ופדי מתקיף את שוכת-עלי

ל„אל בלאג" הופדי כותבים מבלכותא:

מפורסם בכל הודו, כי השידוך בין יורש העצר של חידראבאד ובין בתו של מי שהיה הסולטאן, עבד אל מג'יד, לא קם ברצונו הטוב של הנסיך־האב, אלא הודות ללחצה של אנגליה. „והאיש שביצע את האינטריגה האנגלית הזאת הוא שוכת עלי המפורסם, האיש הזה הפך עתה לאנגלי בלב ובנפש. אין דבר, אפילו דתי, שיענין אותו. כל מעייניו — בשרותו לאנגליה ובעזרתו לה נגד בני עמו ודתו. הוא השליך אחרי גוו את כל העקרונות הפוליטיים שקבל אותם מאחיו הצעיר, המנוח מוחמד עלי, והיה לשונא הגדול ביותר של הלאומיות ההודית... מי יתן ויגיע קולנו הרפה לכל מושלמי בעולם ולא ילכו שולל אחרי האיש הזה, שנהפך לשונא מולדתו. לפנים אהבתיו בכל לבי, אולם עתה אשנא אותו... והנני מבקש שככה יתיחסו אליו יתר המושלמים ביחוד המושלמים של פלשתינא, כי חוששים אנו, פן יהיו טרף לפוליטיקה שלו, המואצלת עליו מהאנגלים.

והנני מבקש מכבוד המופתי בירושלים, חברי לבית הספר, שיזהר מפני תהפוכות האיש ולא ישתף אותו בשום פעולה, המכוונת לטובת כלל המושלמים, כי כל מושלמי הודו הלאומיים מפקפקים בכוונה הטובה של הפעולה כשהם רק שומעים כי שוכת עלי הוא בין העושים. ומי יתן ותגיע בקשתי למופתי ולכל המנהיגים המושלמים בארצות הערביות, כי האיש הזה מנהל בתוכן תעמולה אימפריאליסטית אנגלית.

שוכת עלי יתאונן לפני ב"כ „פלשתין" על העתונאים, שהוא משוחח אתם באדיבות, ואח"כ הם מוסרים את דבריו שלא בצורתם הנכונה. הוא אמר לעתונאי: „מותר לי לשתות יין... אבל לא אעשה זאת במקום קדוש", אמר זאת בדרך משל ולא התכוון אל עצמו. חברו של שוכת, סיר מוחמד שפיע, שלח מכתב לעתונאי מצרים, בו הוא קובל על המפלגתיות של „אל בלאג" ועתונים אחרים (ופדיים) המתקיפים את שוכת עלי בעלילות, שפיע מעיד, כי שוכת עלי אינו שותה יין.

יורדים

(ממסעותי בפולין)

א.

בכל ערי ואהלין ועיירותיה להוטים היהודים להכניס לבתיהם בתור שכנים את הפקידים הנוצרים, שמשכורתם בטוחה להם ויש בידם לסלק את שכר הדירה. כל יהודי שבנה פעם בית־מידות נאה לדירתו הפרטית משכירהו עתה לפקיד הממשלה על גן הפירות וערוגות הפרחים אשר מאחורי החלונות. הוא מוסר לרשות שכנו גם את המרתף הבנוי אבנים, את הרפת, את העליה ואף את השובך אשר ילדיו הדים לו כעל בבת עינם.

הוא, בעל הבית עצמו, מעתיק את דירתו יחד עם אשתו וילדיו לביתן הקטן עם הזגוגיות הצבעוניות ואשר פשפש צר־לו מאחורי הגדר ליד מטבח־הקיץ, אשר גם הוא מסור ברשותו של השכן הנוצרי. המאושר. ל„יורדים" יהודים מסוג זה, המסלקים עצמם מבניינם המפואר, בגלל שכר־הדירה המועט והבטוח, נשארה ברשותם רק הפנה הנדחת הזאת. בבושת גנב יתחמקו ויעברו פעמים מספר ביום בנחלתם, על גבי המדרכה הצרה, העשויה קרשים, המלבינה בדשא הירוק והרענן, לאורך החצר הנקיה והנטועה עצים זה שנים רבות.

זהו מעמדם של היהודים עתה בערי השדה ועל זה יקנא יהודי את רעהו, באשר לא לכל איש תאיר ההצלחה פנים למצוא שכן נוצרי, המקבל את משכורתו מקופת הממשלה. כי מלבד מזל צריכה הדירה להיות ברוכה בכל אותן המעלות היתרות אשר הם, השכנים הנוצרים ידרשון. ואלה בוחרים להם דוקא לדור ברחובות הצדדיים, השקטים אשר בעיר, במקומות כאלה שהיהודי לא היה רגיל לבחור מגרש לבנין בית, ולא כל היהודים העלו על דעתם אז, בשנים הטובות, לנטוע עצים ולסדר ערוגות פרחים לפני החלונות, דברים שאך דעת פריצים סובלתם. יהודי היה בונה ביתו ברחובות ההומים שבמרכז העיר, אשר שפע המסחר היה שרוי בהם. כי אך שם כדאי היה לגור ואף להשכיר דירה.

אבל עתה עולם הפוך. דוקא ברחובות המרוחקים בקצה העיר, במקום שם רק איזה עני מכובד בנה לו בית ועלה בדעתו לנטוע אי־אלה עצים עלה שער הבתים והנה הוא הוא האיש המעשי. נחלתו שפרה עליו, מכלכלת אותו במלוא היד. והחנויות במרכז העיר עומדות ריקות, הדלתות נעולות עלי בריח והדירות עומדות לרשות השכן היהודי, שאין בידו לשלם שכר־דירה והנו בבחינת יורד כבעל הבית.

והנה כי כן השוותה המצוקה היהודית עשיר ודל. ואגב כך מעמיקים יהודים חקר לקבוע מצבו של מי רע יותר: של בעל הבית היהודי או של השכן היהודי ובאים לידי מסקנה, כי מצבו של השכן טוב יותר. באשר פרנסה למחיה לשניהם אין, ואשרי האיש שאינו צריך לשלם מסי הכנסה, ממה שהיה קרוי לפנים שכר־דירה.

על עניני הדירות שמעתי הרבה משיחותיהם של יהודי קובל, במקום אשר הירידה מורגשת זה כמה שנים. באשר קובל פסקה מהיות זה שנים רבות התחנה המקשרת הגדולה במסילת־הברזל שבין שדות־התבואה הברוכים שבגליצי ווהלין ופודוליה ומרכזי המסחר והתעשיה אשר בפולין. מהימים הטובים ההם נשארו א זכרונות־זהב. שמשיחים בהם בלילות החורף הארוכים, כשתושבי העיר הירודה מגיפים את תריסי החלונות ומסבים ליד השולחנות ושותים תה עם רבה טריה, כאשר הסכינו מאז...

ורבים סיפורי המעשיות על המותרות והשפע של היהדות העשירה האדוקה בימים ההם. עוד לפני ימים לא רחוקים היו להם לחסידי־קובל העשירים „השגות": למצוא שדוכים לבנותיהם מבין לומדי תורה ממשפחות־ליטא המיוחסות, בחורים משכילים. חתונה כזאת היתה בבחינת מאורע לעשיר ולעני בעיר. במשך חדשים ישבו החייטים בבית הכלה והפרו, ישבו ולהגו מכל טוב, כוס משקה לכל ארוחה ואחרי כל מדידות שמלה לכלה כבדת המחותנת שוב במשקה ועוגה טובה לקנוח.

חתונה כזאת ארכה שבוע תמים. לשמח חתן וכלה היו מזמינים את אליקום צונזר. ובמשך כל שבעת ימי המשתה לא פסק פיו של הבדחן, והוא אליקום צונזר בכבודו ובעצמו, מפזמונותיו. אנשים צבאו על הדלתות והחלונות יומם ולילה. חנונים סגרו את חנויותיהם ובעלי מלאכה הניחו את כליהם. הכל התפשטו מדאגות פרנסה. הנשים הזניחו את משק הבית. כל העולם הלך לחתונה העשירה להקשיב לדברי המשל ומליצה הערבים של אליקום צונזר. נער וזקן היו מוקסמים, לא הניחוהו רגע, ועד שיצא את העיר לא יכול איש לשוב למלאכתו.

בשמחה רבה כזו השיאו גבירי קובל את בנותיהם. מהימים הטובים ההם עוד נותר לזכרון בבית ישן אלבום מוזהב, מכורך בלוחות־פליוסין ירוק. ובו נמצאות תמונות דהויות של בני נגידים יהודים לפני שנים שלושה דורות. הזקן, גבה־הקומה, בן השמונים, היושב כאן ליד השולחן בראש גלוי, עטוף חלוק־חם כהה וצוארון לבן — מראהו כאציל בן הגזע הנאור ביותר תחת השמש. באלבום המוזהב הירקרק נמצאת תמונתו בעודו חתן. הראש המסולסל של הבחור בן השבע-עשרה, הצוארון המגוהץ עם הרביד הצנוע המצומצם מבעד למעיל המכופתר יפה יפה מביאים לנכדיו דרישת־שלום רחוקה של חילוניות־משכילית־נגידית, הבאה באופן בלתי־אמצעי מברלין המשכילה של ר' משה מנדלסון.

הזקן מספר לבניו על השפע במסחר עם קניגסברג לפנים. האניות המעונות פשתה ותבואה, אשר אביו היה שולח על מימי הניימן, יצא שמן לתהלה ברחבי עולם. עיירות שלימות היו ניזונות מעסקי אביו עם גרוסשפריג הישנה (קניגסברג). הוא היה מכלכל את הישיבות הגדולות בליטא ווריסן, בונה בתי־מדרשות ושולח מתנות זהב וכסף לחצר הסטאלינאי, תורה וגדולה במקום אחד. כלי הבית ורהיטיו היה מביא מקניגסברג לתמהון כל הפריצים אשר בסביבה, ולחתונתו של המספר באו, עוד לפני ששים שנה, אורחים לבושים צילינדרים. אך המחותן מוואהלין לא הרשה שהתנו ילך לחופה לבוש צילינדר. הוא ירא היה פשוט מפני חסידי ברצלב שלו. כעבור שנים נכנע חמיו לרצונו והתחיל נוסע יחד אתו לרביים מסטאלין, שיצאו להם מוניטין בלמדנותם ובדרכי־חייהם החילוניים.

היה עולם שמח. משנערכה חתונה אצל חסידי סטאלין, היו בוחרים שנים עשר מבין חבריו של החתן וממנים אותם גבאים, שישמחו את המחותנים ויערכו את השולחנות בכפפות לבנות, כנהוג במשתאות אצל הפריצים, ובסטאלין היתה השמחה רוננת מכל חלון ודלת:

— א סטאלין, סטאלין, באמצעות הזומרה והנגינה־דכבוד הן הייתי מגיעה לכסא הכבוד של רבון העולם. ה„ינוקא" מסטאלין הן ברך על החלב שינק משדי אמו.

הבחור היושב ליד השולחן, מחליף מבטים את אחותו, הרומזת לו שישתוק. אלא אמו, כלתו המשכילה של הזקן המספר, אשר בחייה הקשים בלתה בלא עת, אינה יכולה לעבור על הסיפור בלי הערה. היא ספוגה ספרות ההשכלה מימי עלומיה ונכונה בכל עת להוכיח, כי אמונות תפלות מביאות נזק לעולם. והיא מעירה ברצינות:

— אותו „ינוקא" ודאי ינק משדי אמו עד שנתו השלישית, ומה תימה שידע לברך ברכה על חלב אמו.

שני ילדיה פורצים בצחוק, אולם הזקן האציל אינו כועס.

— טפשים אתם. ומה יש לדבר אתכם? ה„ינוקא" מסטאלין נולד גאון והגאונות כל יכולה. במלאות שלוש שנים ל„ינוקא" מסטאלין ידע דף גמרא על פה. יחד עם זה היה להוט מאד אחרי משחקיו, ופעם אחת קשר שוט אל ספר המשניות.

עתה שתקו המסובים בנימוס רב. על השולחן העגול רתח מיחם־הנחושת מהימים הטובים, מלפנים. ליד הקיר מנה השעון הכבד את הדקיקות. שוב לא היו יותר דברי מותרות בבית הזה. את הכסאות המרופדים הרכים, השמידו הקצינים הגרמנים בימי הכיבוש לשם הסקה. באחת הפנות עמד הפסנתר הצרוד והשבור, באשר הכובשים הגרמנים השאירוהו, ומעל לשולחן היתה תלויה מנורת־הברונזה הישנה ובשושיה הבדולח מתחת לגולה. בכל הדירות המושכרות בחצר סודר זה מזמן רב מאוד החשמל, אלא שהוא, בעל הבית, ביטל את הדבר הזה במעונו לפני שנים מספר, באשר לא לכבודו הוא, שאיזה בחור צעיר יבוא לבקר בכל חודש, באיזו שעה שהוא שוכב לישון. סתם קפריסה של מי שהיה גביר לפנים, אך בני הבית נאלצו לוותר לו ולהתקין מחדש את מנורות־הפתילים הישנות.

אבל מנורת־הנפט ישנה וקפריסית כבעל הבית הזקן עצמו. היא מזמזמת תמיד ופתאום גם מתקלקלת, והנה יכהה אורה הצהוב. מסביב הכל אפוף צל. ונותר רק עיגול מואר על השולחן העגול. אולם מעוררים את פח־הברונזה הישן עם נבשושיות הבדולח התלוי מתחת לתקרה. מתקנים את הפתילים ושוב דולקת המנורה באור צעקני וחוצפני במקצת. והנה נכנס אורח, בא פיניו המלמד הזקן, שלימד בשעתו את נכדו של הזקן חנ"ך. הזקן מתעורר ומצב רוחו טוב עליו:

— נו, פיניו, כבר השכרת את כל הדירות?

— את כולן — חוכך פיני את ידיו מתוך נחת רוח — את חזית הבית שכר השופט החדש, ואת הדירה לצד החצר לקח שר האלף. משרתו אף נקה את רצפת המרפסת שלי. ואף את החדר אשר מתחת לגג גם כן השכרתי למורה מבית הספר העממי.

— כן, פיני, עתה אתה החכם. אתה גר בקצה העיר, על כן יש לך דיירים חשובים. הן הרחוב שלך טפח רחבו. גם מן השמים שכללו כביש שם. אבל כשזה מוצא חן בעיני הפריצים! כן, פיני, אתה היית החכם, שבנית לך בית בקצה העיר, הרחק מהישוב העירוני. גם אשתך ובנותיך השקועות כל השנים בציצים ובפרחים, גם הן עתה חכמות גדולות. נחלת פריצים נטעת לך. מה תימה אם זה ימצא חן בעיניהם. ופה, אצלנו, נאלץ להפוך את החנויות הריקות למכלאת עזים. מה דעתך פיני? עתה הן אתה החכם!

המלמד הזקן מצטנע בפרוותו הבלה ומחוכך מתוך נחת את ידיו:

בהלה על שכנים נוצרים — ומחייך בצחוק זעיר וקלוש.

רחל פיינברג

ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בארץ־ישראל

„אהל"

סטודיה דרמתית

הנסיון

ביום חמשי 17.12 באולם „עין־דור", חיפה
שתי הצגות: הראשונה התחלה בשעה 6
השניה התחלה בשעה 9.15
כרטיסים נמכרים במשרד התיאטרוני ש. קאצקו טל. 614.

במוצ"ש 19.12 באולם אלישבע טבריה
הצגה אחת
כרטיסים במשרד התיאטרוני א. אלחדיף.

אגדה דרמתית ב־3 מערכות וסיום
מאת יצחק פרנר

עברית	מ. ז. ולפובסקי
עבוד המחזה והצגה	מ. תלוי
הצייר	ראובן
המוסיקה	צ. קומפניץ
בנין התפאורות	ד. שנדר

בנק
אנגלו־פלשתינה
בערבון מוגבל
לונדון ירושלים תל־אביב יפו חיפה
שכירות צפת טבריה בית־שאן
כל עסקי בנק בתנאים מסחריים ביותר

תל־אביב

איומי ארגון בעלי הבתים והמגרשים

לכל הבר של מועצת העיריה נשלח ב־5 בדצמבר מכתב של „ארגון בעה"צ והמגרשים" הדרוש מהמועצה להכריז מיד בחירות חדשות. המכתב מאיים:

„ואם לא תשמעו לנו ותדחו את הבחירות ותחליטו להשאר על הכסאות שלכם, הננו מודיעים לכם, שלא נקבל את זה בשווין נפש; ופעיזיות עם אלפי התיימות העופינה מת"א לירושלים וללונדון, עד שנכריח אתכם לעזוב את הכסאות. וכמובן שזה יגרום אי־נעימות רבה לכל הצדדים. (התום) ר נ נ ב ר ג."

במשטרת תל־אביב המתפרקת

כתמשך להחדרת המשטרה האנגלית בת"א נוצלו קשבוע שתי נקודות־משטר חדשות לשומרים בצומת־רחובות נחלת בנימין — גרוזנברג ואלנבי—עליה, ובהן העמדו שומרים אנגלים. זה המקרה הראשון בת"א. האומנם יותר הצבור העברי על מעט חזקיות שקנה לו במאמצי של שנים?

בארגון אמהות עובדות

בשבוע שעבר התקיימו שתי ישיבות של ועד ארגון אמהות עובדות בהשתתפות כל הגברות הועד וחברות ועדת הפועלות.

חוחלט: 1) להבריז על חודש ארגון — סידור שיחות והרצאות בשכונות ובעיר — ולהתחיל בהרשמת חברות לארגון; 2) כל חברה בהסתדרות העובדים יכולה להכנס לארגון; 3) מס חברות הוא מגרוש עד 5 לחודש; 4) התפקיד הראשון של הארגון — דאגה ומיפול בעניני הגן לילדי אמהות עובדות, שמצבו קשה ודורש עזרה תכופה.

למזכירות נבח.ו: רחל זכאי, צפורה ברדומא, פרחיה איזנברג. חברות הסתדרות יכולות להרשם לארגון אמהות עובדות בלשכת הפועלות (מונטיפיורי מול מערכת „הארץ"), כל יום ס־15 בדצמבר, בשעות 4 — 6 בערב.

אזכרה לזרב קפאח

בצדיף עזרת אחים שברחוב הים בערבה אמש אזכרה לר' יחיה קפאח שנפטר בצנעא שבתימן. הספידוהו תלמידיו: אהרון צרוק, שלמה הרדי ורפאל אלישיך. הצדיף היה מלא מפה לפה: זקנים וטוער. גם עזרת הנשים היתה מלאה. רוב הנאספים היו מתלמידיו של המנוח, בהם גם נערים שבאו מתימן לפני שנתיים. הנפטר היה בן שמונים והמש, וליחו לא גם עד יומו האחרון. המספידים ספרו על הנפש אשר עשה בהרביצו תורה ועל אוצר הספרים היקרים אשר אסף, כי היה פורה ספרים ובתבי יד מידי חמסנים.

הלוית הרב ציזלינג

לא נישאו כל הספדים בלויתו רבת־העם של הרב צבי ציזלינג שנתקיימה אתמול, כי כן ציוה המנוח.

מבית המנוח ברחוב מונטיפיורי נישא הארון אל בית"ס „תחכמוני" שבו הורה המנוח 20 שנה דצור עוד עד תחילת שנת הלימודים הנוכחית, ואשר בו העמיד תלמידים הרבה. תלמידי בית"ס הלכו בראש חלויה עם מוריהם.

המנוח ידוע היה בעיר בטוזו הטוב, באהבת שלום ואהבת הבריות. את התכונות האלה גילה גם בעבודתו הצבורית ובשמשו חבר במועצה השלישית של עיריית ת"א.

במפלגת פועלי א"י

הערב ב־8,30 בקלוב מפא"י ישיבה משותפת של מועצת הסניף עם מזכירות המרכז.

בסמינריון הפועלים

הערב ב־7 תנ"ך (איוב) — ד. לייבל.

הרצאת ד"ר י. קופמן

הערב ב־8,15 ב„אוהל שם" ד"ר י. קופמן: תולדות הפילוסופיה של ההיסטוריה.

„הנסיון"

מחר נ' באולם מגרבי הצגת „הנסיון" לפני צאת „אוהל" לסיבוב בעמק ובגליל.

הערב

— ב־7 בגימנסיה „הרצליה" בשיעורי הערב של הציונים הכלליים ד"ר ח. כוגרשוב: ידיעת המולדת.
— ב־8 בבית הבריאות ע"ש נתן שטראוס ד"ר מ. גלעדי על: אושר לאור הפסיכולוגיה.
— ב־8 בקלוב ויצ"ו הרצאה שניה של הד"ר י. רבקאי: „חילד הבועם".

תהלוכת הנוער העובד

לא נתקיימה אמש. הרשיון ניתן מאת המשטרה לתנועה, ולא נתחדש אמש. נציב המחוז קרוסבי ענה על בקשת חידוש הרשיון בשלילה.

הצגות לילדים

מטעם חועדה האמנותית של סניף הנוער תתקיימנה היום ומחר באולם מוגרבי הצגות בשביל ילדים: היום לילדי הגנים וביומים ג' וד' לכתות הנמוכות של בתי הספר. התחלה ב־3,15 אחה"צ. בתכנית: מעשה בסביבון, הקפודים, לביבות חנובה ושיחה. להרשם בגן ילדים א', רחוב מרכז מסחרי 64.

בראינוע „אור"

היום ומחר בראינוע „אור" לתלמידי בתי הספר הפרטים: א) בתרי הפוריטניאים; ב) פרתי — בוסטון קיטון.

ברמת גן

הערב ב־8 בבית הפועלים הרצאת א. זברסקי על המוסד המוניציפאלי והפועל.

הרצאות ד. רבלסקי

הד' ד. רבלסקי ילצה על הגולה האמריקאית ואי"י הערב בבית אלפא, מחר בגבע, ביום ד' בכפר־יחזקאל, ביום ה' בבלפוריה, ביום ו' בעפולה, בשבת אחה"צ בתל עדשים, במוצ"ש בגניגר, ביום א' בקבוצת החרש.

תכון טעות

בטכתב „על המצב בהדרה" („דבר" 1985) צריך לקרוא בטעם על פרדס „השחר" 7000 תיבה ולא 400 כנדפס בטעות.

ירושלים

בביקור חולים

במשך השבועות האחרונים נמשך מו"מ בין הועד"פ של ביקור חולים לועדה הנייטראלית, שנכתרה לשם ריאורגניזציה של המוסד. לבסוף קבל הועד־הפועל את התכנית שהוצעה ע"י הועדה והושג גם הסכם על אופן הגשמתה (ע"י צרוף למנהל הנוכחי מנהל שני; רופא־אדמיניסטראטור). אולם ברגע האחרון נתקלה ההצעה הזו בהתנגדותו הנמרצת של הרב קוק. ע"י כך מתבטלת כל התכנית, כי לאחר שההנהלה הקיימת הוכיחה את אי בשרונה האדמיניסטראטיבי, אין כל תקוה לכך, כי בלי שנוי בהרכב האישי יחול שנוי לטובה במצב המוסד.

החוב לעובדים מגיע עכשיו ל־7 חדשי משכורת, בעוד שהועדה הנייטראלית הוכיחה, כי בהנהלה רציונלית יש אפשרות לכלכל את בית החולים בלי גרעון, אפילו במצב הירוד הזה של הנכנסות מחו"ל.

בינתיים החליטה החנהלת להוציא לפועל את אחת מהצעות הוער — על בטול מהן האוכל לעובדים. אולם ההצעה כשלעצמה רצויה מאוד לעובדים, אולם בתנאי שתנתן תמורה מתאימה ושיסודר תשלום משכורת. בתנאים הנוכחים עשוי החידוש הזה רק להכביד על העובדים, אשר עד כה היה האוכל לפחות טובטה להם.

מבית המשפט

בשבת הוציא השופט החוקר ה' קריסול בסמכות שופט שלום, פס"ד בענין לומפה לובדבים, שנאשמה בשיימת לאגודה בלתי חוקית. השופט דן אותה למאסר שנה, ואנב קריאת פסק הדין נתן לה עצה לא־טובה. „בבואך שנית בקשרים עם טוסקבה — ספרי־לה: „בבואך שנית בקשרים עם טוסקבה — ספרי־נא להם, כי לתושבי א"י ישנן די צרות משלהם ואין צורך להעמים עליהם יותר". השופט העיר, כי הוא מחמיר את דינה היות ולפי הודעתה של הנאשמת עצמה נדונה כבר פעם, בשנת 1929, למאסר 3 חדשים.

ערעור במשפט הדואר

ערעורם של דז'ינגסקי ורודריק, שנדונו בביה"ד המחוזי הראשון למאסר 7 שנים והשני ל־3 בעוון גניבת 7000 לא"י בדואר הירושלמי יתברר ביום ג' בביה"ד לערעורים.

בסמינריון הפועלים

ב־7,15 גיאוגרפיה כלכלית של הארצות השכנות; ב־6,25 אנגלית.

הרצאת מ. נמירובסקי על „הפוליטיקה התערובית" של ההסתדרות בתעשיה" שנועדה להערב, נדחתה לשבוע הבא.

חיפה

נגד הרעש בלילות

ועד הדר הכרמל פנה למשטרה ולמושל בתלונה על רעש הגרמופונים והרדיו ברחובות השכונה בשעות הלילה. מפקח המשטרה העירונית הודיע לועד הדר־הכרמל שהמשטרה מוכנה לעזור לתיקון המצב הזה וכל מי שיש לו תלונה טסוימת, יפנה לתחנת המשטרה במקום.

חפצים גנובים

שוטר לילה חסן רשיד התקוטט עם אבון. האב ערכו חיפוש ומצאו חפצים שונים. נערכת חקירה. מסר למשטרה, כי בנו מחזיק הפצים גנובים בביתו.

הערב

— ב־8.15 בכהורות המשך השיחה על תנועת הפועלות.

שונות

הקלוב של מפלגת פוע"צ שמאל עבר לדירה חדשה ברחוב הכורז, על יד המדרגות לבית הספר אליאנס. הספריה פתוחה בימים א' וה' מ־8 עד 10 בערב.

מורה נבוכים

בעתון הפועלים יש פנת כאב, מרור מיוחד למיראשים. נוסף על היי יום־יום חקשים והעמוסים עוני והחקות, ש„דבר" מביא מהם הדים מדי בוקר, החל מטפל גם באותם כאובי הנולד.

„משמר הבריאות". לבאורה דק פרק בהגייתה, שהיה כבר לזרא. ביחוד עלול הוא להיות לזרא בעתון הפועלים. הטפה זו על סיבה ריקה, על אוון נאנקים תחת עול העבודה הקשה, ומתגודדים באהלים כשה־גשם דולף על משכבם: היה בריא! האין היא משונה? ובלום חברי ספרים אנו בהגייתה? או שמא הסרנו סם־רים המטפלים בשאלת המין, הנבנסים לפרטי הפרטים ולחנוני הטוף והנפש, מה עוד כי נבוא ונפתח במרור להגייתה ולבריאותה? אבל ראו נא גם ראו, למה הפך באן מדור זה.

הנה אני קורא בשאלות ובתשובות:

„להמיואש ביהודה". המחלות הרבות שעסרו עליך השפיעו על עצבין. ילדיך יהיו בריאים. אין לחשוש לקוי הזכרון".

ל„חותם דבר". המחלה ניתנת לרפוי".

וכך ל„המבקש עצה" וכך הלאה וכך הלאה.

מי הם כל אלה הכואבים — לא ידעתי. כואבים הם, על כן גם נעלמים. מתהלכים הם בודאי בתוכנו, גושאים את יסורימם בין שניהם ואנו לא ידענו. עכשיו התחילו רושמים את צערם על פתקא ושולחים בחרדה לפנות הבואבים שבעתון הפועלים.

נבוכים עומדים אתם, אחים, לפני החיים, נבוכים על כל התורות והספרים, תרפרפו בהם כמסתפים, הרוצו מספר לספר ושוב לספר הראשון — ואין פותר. היום בא הפתרון, לא גם מצער, לא רק לכם לבד, באה כתמה. הנחם, „חותם דבר", מחלתך ניתנת לריפוי; אל תואש ה„מיואש ביהודה" — ילדיך יחיו בריאים, ואתה הן לילד בריא התפללת, בתומתך תאמר לקיים את העולם.

יש בעתון הפועלים פנת כאב. ובכוכה היד תרוצפת תנחומים, המכתמת ואומרת: חיה!

י. פ — ן

משפט החמנימים הסורי

„בעל התשובה", אחמר צדקי נג'אתי אלאיאסיני להעיד שלשום נגד מוחמר ואחב אלמליך, הקומוניסטן הסורי שחקירתו היתה בשבת:

„אני מכיר היטב את מוחמד אלמליך, אמר העד בתחילת דבריו. עוד בהיותי במוסקבה, חיינו נפגשים באספות הקומוניסטיות. דיבר תמיד בבא כוח המזרח הקרוב."

„כעבור שנה לבואי ארצה פגשתיו בירושלים. עוד תרומה בזכרוני פרשת אחת האספות הקומוניסטיות שהשתתפו בה כשמונים חבר, כולם ערבים. שם, מאחורי „שבונת הבוכרים", התאספנו יחד על אחת הגבעות. רובם נשאו באמתחתם נשק ובדורים „להיות מוכנים לכל מקרה".

„רבים דיברו באותה אספה, אך האיש היחיד שהלהיב את החברים מאד היה זה היושב אתנו פה. עוד מצלצלים באזני דבריו: — „אני לא מומן שבתי ממוסקבה, כדי להרש ולהגביר את פעולתו הינו. עליכם לדעת, חברים, כי המרכז במוסקבה אינו מעלים את עינו מן המצוקה הכלכלית הקשה שהמונים במזרח נתונים בה כיום. נמצאים ברשותו כבה אנשים שיוכלו לקומם את הנדכאים ויסגרו את הממשלה הנוכחית ובמקומה יקימו ריפובליקה סוביטית".

— „כיצד „נארגן את ההמונים ונקומם נגד הממשלה באין בל נשק בידם"? שיסעוהו הנאספים.

— „אל דאגה, אחים, ענה אלמליך — רבים האמצעים שהמאדני עבי פרוסיה".

— אנחנו נלך אל ההמונים ונתנה להם את מצוקתם: מחוסרי קרקע, חמסים הכבדים מנשוא והגיע הקץ ויש לתפוש ביד את השלטון, אין לכם מה להפסיד יותר! ואם ישאלוני, כמותכם, כיצד נתקומם ואין אתנו נשק הנני והגדתי לכם: „תמשים אלף לא"י בולן בהמחאות הבאתי עמי מרוסיה ובכסף הזה אקנה בשבילם נשק לרוב".

„קומו אחוז בחרב למלחמת המחפכה!" הער המשיך לספר: הנאספים חיו נלהבים מאד. נפנפו במטפחותיהם האדומות והתפרצו בקריאות: „חידד! תחי רוסיה הסוביטית! תלאה המפלה האימפריאליסטית"!

„אחרי שעה התפזרנו איש לעברו. וכשאבתים יונים אל חוסייני בא אלי ביום ה־24 לנובמבר והודיע לי, כי אלמליך נמצא בירושלים וכי הוא בפעולות, מסרתי זאת מיד למשטרה החשאית שהחלה להתחקות על צעדיו ונאסר ב־26 של החודש העבר.

בשמעה כמו בן עדותו של הקצין אליאס הדאד נסוחייבי ביידין, סגן המחוז, שסיפר, כי האגודה הקומוניסטית אינה רשומה וגם עדותו של בעל בית הנאשם ואחרים.

השופט הבריטי, ה' קריסול, פנה אח"כ לנאשם: „העדות הוכיחה, כי האגודה הקומוניסטית בא"י עוסקת בהסתת ובלתי חוקית, נתברר, כי אתה שייך לאגודה חזאת, נבנסת לארץ בלי בספורט. החזקת חומר מסית והנגדת למאסר. האשמת האחרונה בוטלה ע"י התביעה עצמה. בנוגע לכניסה לארץ בלי בספורט שייכותך לאגודה בלתי חוקית, הרי מסמכותי לדון עליו. ובית המשפט המחוזי ידון על החזקת חומר מסית. היש לך מה לאמר נגד זה? — לא, ענה הער, את דברי אשמיע בבית המשפט המחוזי. אני ודאי אמנם, כי נכנסתי לארץ בלי בספורט, אך מבחיש הנני את רבר שיי־בותי לאגודה בלתי חוקית, ואבקש לתת לי שבוע או שבועיים זמן עד שאמנה עורך דין שיגן עלי. השופט נאות לכך, ומשפטו נדחה ל־16 בחודש.

משאל חברים של רמת־השרון

(מתוך הזכיר המרכז)

— — — עוד בועידות שלנו ידענו, שלא נוכל להגיע למידור מחנוך כולו ולסידור כל החברים בעבודה בלי השתתפות כספית של החברים למילוי התקציב. לשם כך הוחלט או בפרינציפ על מגבית מיוחדת וסומנו פרטים אחדים לסדר ערובה והמלה השתתפותה. או עמדה הסכנה של פיטורי חברים לעשרות עשרות. לרגלי המצב הבלתי־ברור ביחס לעתיד ומתוך המצוקה הרבה של המורים בהווה התפטרו בעצמם יותר משלשים חבר, ובסידור החנוך בנבולות של 56.000 לא"י עומדים להשאר בלי עבודה בחמשה עשר חברים. אלה הן הגננות שעבדו בכתות, שהתקציב של 56.000 דן אותן לכליה. אבל כל הפעולות שנעשו ע"י המרכז בעזרת עוד כוחות חשובים מן הצבור, למנוע את הנהלת הסוכנות מהוציא לפועל את הקיצוץ הנוסף, לא הועילו אלא במקצת. במקצת הפחיתה הנהלת הסוכנות את סכום הקיצוץ הנוסף ובמקצת הגדיל הישוב את השתתפותו, וא בחוצאות החנוך. והטור־עצת, שהתלבטה במשך ישיבות ארוכות ובמשא־ומתן עם מוסדות אחרים, לא מצאה שום אפשרות להציל את החנוך ואת המורה מן ההרס והחורבן הצפוי לשניהם גם יחד מתוך הסידור, שהנהלת הסוכנות עומדת להוציא לפועל (תכנית ה', שיש בה דיצנטרליזציה, הפחתת כתות וסגירת גנים נוס־פים בירושלים ובעוד מקומות) בלתי אם ע"י קרבן נוסף של המורים, ע"י ויתור על משכורת של חודש. היו הצעות שונות. הצעת עיריית תל אביב (ויתור למעשה — אם לא לחלבה — על מש־כורת חודש וזחית פרעון המחצית של עוד חודש). הצעת הוער הלאומי: ויתור עמור על משכורת של חודש.

המועצה בחרה בצורה אחרת, בצורה, לא של ויתור על משכורת, כי אם של השתתפות בדרך הרומה לקרן היסוד למטרת החנוך מלבד מגבית במסול 1500 לא"י להשארת החברות־הגננות בעבו־דה, והעמידה תנאים המבטיחים, שעל כל פנים במשך שנה — שנתיים לא ירגיש המוחה בקושי הקרבן חזה בהנהלת משק הבית שלו. המועצה, שהועידה יפתה את כוחה בכוחה היא להחליט ולהכריע בכל השאלות, לא הלכה בדרך הועידות החקודמות להטיל על חברי ההסתדרות חובות בס־פיות שלא לצרכים המצמצמים של ההסתדרות על דעת עצמה בלבד, כי אם החליטה לפנות לחברים בבקשה לאשר את ההחלטה. לשם כך אנו עורכים את השאלון הזה.

אנחנו מקוים, שהחברים בולם יאשרו את ההחלטה מתוך אימון במסיחות שליחיהם לעניני החברים והחנוך גם יחד ומתוך בטחון גמור, שכל אחד ואחר מהם, לו היה הוא הנבחר למרכז ולמור־עצה והיה מקיף את המצב לכל החומר שבו — לא היה מחליט אחרת.

בחורת שתו צרף ויחם לכם!

ירושלים יום 10 לדצמבר 1931.

לכבוד

ללויד ארצי ישראלי ומצרי בע"מ

הסוכנות הכללית בא"י של חברת הביטוח

„ריאוניונה אדריטיקה די סיקורטה טריאסטי"

א. נ.

הנני להביע בזה את תודתי העמוקה שבור שרותכם הדייקני והזריזות בסילוק סכום הבי־טוח של שתי פוליסות שע"ש בעלי המנוח ד"ר אלברט וונדרליך ז"ל. והנני מא־שר בזה את קבלת סכום הביטוח שנמסר לידי שלושה שבועות לאחר פטירת בעלי ז"ל, בלי כל עיכובים מצד החברה.

ביחוד עלי להודות למפקח מטעם הסוכנות הראשית מר שמאי קוברינסקי, עבור יחסו היפה והשתדלותו בסידור הביטוח.

הנני לסיים בהבעת שביעית־רצון גמורה משרותכם, והנני להודיעכם כי יעצתי ואיעץ לידידי המעוניינים בהבטחת חיים לפנות אך ורק לחברת **ריאוניונה אדריטיקה די סיקורטה טריאסטי**", באמצעותכם, וביחוד באמצעות מפקחם מר שמאי קוב־רינסקי הנזכר לעיל.

בכבוד רב **אידא וונדרליך**

כשהבטנו בוכה

אזי סבת הדמעות היא כמעט תמיד מכאב פצעי־ההיכוך.
ד־השתמשו תמיד
באבקת וונול לילדים
ופצעים
ותמנעו מילדיכם פצעי־חכוך. זיו השמש יאיר או תמיד על פני הילדים.

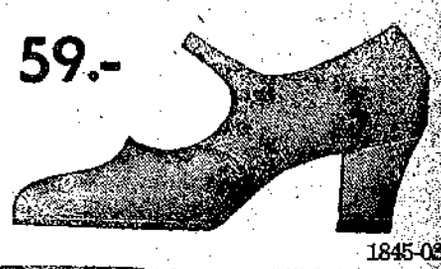

אמהות! דרושנה רק אבקת וזנול! להשיג בכל בתי המרקחת

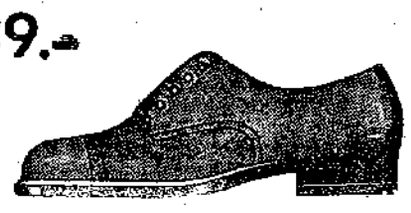
Bata

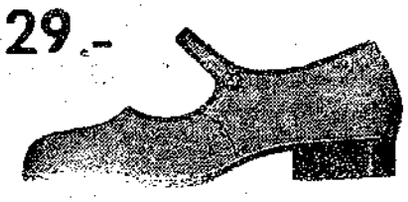
סיסמתנו:
מלחמה למשבר בירידת מחירים

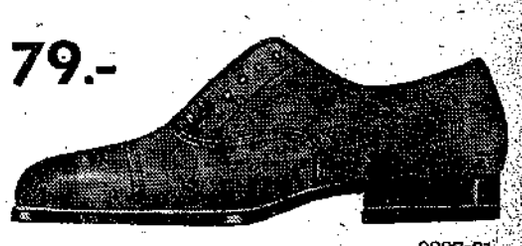
באטא

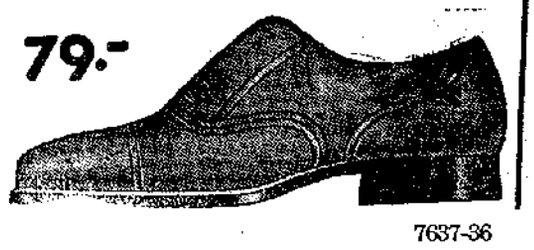

59.-
1845-03
עכשיו 49
נעל עם כפתור אחד מעור מבריק בעקב נמוך, תהיי שבעת רצון ממנה בכל המובנים.

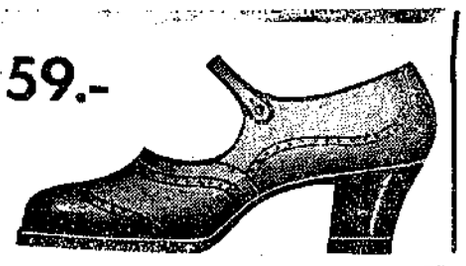

59.-
9805-03
עכשיו 49
נעל נעימה מעור מבריק מתאימה לכל מיני תלבושת.

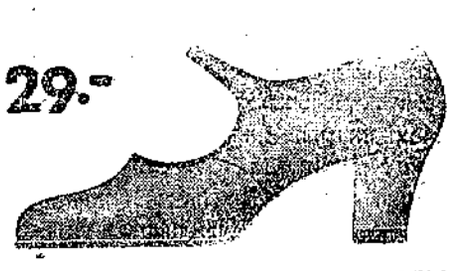

39.-
6622-22
לילד שלך: נעל מבוקסקלף שחור, מעור חזק בר קיימא, סוליות והעקב מעור.

29.-
2842-50
נעל נעימה עם כפתור אחד לילדים: עבודה מצוינה, נוחה ומתאימה מאד.

79.-
9837-21
יופי ונוחיות מאוחדים בנעל נעימה זאת, מעור, סוליות עור קלות ובנות־קיימא.

79.-
7637-36
חדישה לשנה החדשה, נעל נעימה מאד, עם קשוטים מעור שחור מבריק.

59.-
7737-77
הנעל המקושטת היפה הזאת, נפוצה מאד בין חני האפנה, עקב בינוני.

29.-
1345-03
נעל עם כפתור אחד, עקב נמוך, נעימה וקלה מאד, עשויה באופן מיוחד לאלו המתעניינות במחיר.

מחסנינו:
ירושלים: רחוב יפו ע"י ראינס ציון
רחוב יפו ע"י בן־יהודה
תל־אביב: רחוב נחלת בנימין
יפו: דרך יפו תל־אביב
חיפה: רחוב יפו
טבריה: רחוב השוק
שכם: רחוב פיראיל

אלי! ... הכאב הזה הוא זה!
או התרופה!
מה רבו היסורים! כל תנועה גורמת כאביים. חלץ את עצמך מיסוריך. שאל את מי שהרגיש: את המושח את הרוקח או את ידידך. שמונת מן עשרה יענוך:
"סלונס ליניטנט יעזר לי"

סלונס ליניטנט
מחמם כחום השמש וכוחרף עין.
מצילי משקיט ומפסיק את הכאב.
13 מיליון משפחות משתמשות בו.
קנה בבקבוק
של ם ונם הזם!
SLONS, LINIMENT

חברנו בהנהלה
זליג אליגון!
שא ברכה לכלולות בתך שושנה
הנהלת מחלקת המשפטים
ש"י מ. פי ת"א ויפו
ג' טבת תרצ"ב

לחיים וברוך שיפרין
עם הולדת אוהה — תוספת אור
אהרון סברדלוב ומשפחתו
נהריים. מ. וקימוביץ

ברכתי הלבבית
לפניה רינצן
לנשואיהם
חיפה. אנשיל

התזמרת הסימפוניית
ע"י ועדת התרבות „בנשר"
מברכת את הברה
משה לוט
לנשואיו עם בחירת לבו
חנה
ומאחלת לו להקים בית נאמן בישראל.
„בשרי יגור.

„ה. מ. הפלדמרשל המתחפש"
(להצאתו ב„עדן" ירושלים)
הפילם הגרמני המצטיין בעסיסיותו, במסירת החיים כמו שהם ובהומור חי וברוא — נתן לנו הפעם את נולת הכותרת שביצירותיו — את ה„פלדמרשל".
מסתורין של מעשי רגול צבאי.. אשה... אהבה... ובמרכז הענינים קצין מבודח שעשה עצמו לפלדמרשל... מפקד.. מצחה... צורת ושתה לשכרה עד שבא הפלדמרשל האמתי ומעמיד אותו על מעותו...
אלא שכאן עומדים לו להקציץ רוח והצלה, תוך כדי שתיה בדית במרתף התשוך הוא נתקל ותופש שם את מרכז הריגול, ואז הכל נפלא לו וחוא מתעלה לגרולה...
הצבאיות הקפדנית של הגרמנים משתלבת כאן בשפע מעש יקומדם ושובבות המבדחים אותנו במשך כל שעות ההצגה.

שרות־מכוניות י. קימל עפולה, טליפון 22
סדרנו
שרות יומי מעפולה לירושלים, תל־אביב וחזרה
מכוניות סגורות ונוחות במחירים סולים. יוצאות מעפולה בכל יום בשעה 6 בבוקר (אחרי בוא הרכבת מצמח) ומירושלים — בשעה 1 — 2 אחה"צ ממשרד התאחדות הנהגים. טליפונים — 15,1037; „הגליל", מאה שערים טל. 585
להזמין מקומות בערב לפני הנסיעה.
גרג' קימל, עפולה, טל. 22
שרות טליפוני ביום ובלילה

הודעה
לרגלי נסיעתי לחוץ־לארץ
לשם השתלמות במקצועי. הקליניקה שלי בחיפה תהיה סגורה במשך כמה חדשים עד שובי.
ד"ר ז. ברונר

אבד שטר
ע"ש רושטיין ישראל בחיפה
שלמה הסט מרמת־גן על סך 1.700 לא"י,
זמן פרעון 5.2.1932
השטר הזה בוטל ומבוטל.

לחברתנו אסתר גולדברג
הננו משתתפים בצערך
במות עליך אמך
חבריך לעבודה והלשכה הראשית של הקרן הקיימת לישראל

אנו משתתפים בצערו
של מר ש. לדריה
במות עליו אמו
הנהלת ביתיח חמרכזי בעמק
משרדן קופת־חולים בעפולה

יהושע גורדון משתתף בצערה
של משפחת חרב ציזלינג
המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

דרושים סוכנים
המבולים להמציא ערבות על סך 200 לא"י
לפנות עד יום ה. 31. 12. 17.
בשעות 10 — 12 לפני הצהרים
למשרד „הפרסום" — ז. אשור
רח' עבודה 24
או למשרד י. רוזנטל רחוב אלנבי 9.

חברת ליבר
תל־אביב
בית־חרושת לקאקאו ושוקולד
הננו מעוניינים בקניית
שקדים מקולפים
ומקבלים הצעות
המען לשליחת ההצעות:
חברת ליבר ת"א, רח' רענן או לסוכנינו:
1) דפו לתעשיות א"י, דרך יפו־ת"א, ת"א.
2) האחים ורשבסקי, ר' אל. בן־יהודה ירושלים
3) שמעיה קרייזבוים, ת. ד. 3, חיפה.

השבוע הופיע
„גיב השומר הצעיר"
במה לקבוצי „השומר הצעיר" בא"י
(הוצאה חד־פעמית, דצמבר 1931)
בתוכן:
מ. א. — עם ראשית מלחמת המטוף
אל. הכהן — מאותות המבוזה
מ. ... — על מיבו של חזון אחד
ה — ץ — חמה והדר בא"י
הד. שמוק — „אנחנו ושכנינו"
מ. אורנשטין — המשבר במשק העולמי והרפורמים
א. ה. — להגדרת מהותה של „גיר"
ר. ורשביאק: — לקראת ועידת הפועלות
ר. נוטהלף — דיבי הבקורת בהסתדרות
א. — בהסתדרות; הדים: בתנועת „השומר הצעיר" העולמית; ספרים.
מחיר חגליון — 20 מא"י; להשיג בבתי־מסחר הספרים בעיר ואצל סוכנים במושבות; להזמין במענלה: תל־אביב ת. ד. 526

לא כל להנדרסן

ארתור הנדרסון הודיע למפלגת העבודה, כי לא יוכל לעמוד עוד לבחירות בבורנלי, כי המחוז קשה ולא יוכל לטפל בו מפני עבודתו הרבה במזכירות המפלגה. אם ללכת לבית הנבחרים, הרי צריך יהיה לעמוד במחוז בחירתו על יותר.

10 שנים לעצמאות אירלאנד

דובלין 10. למלאות 10 שנים לעצמאותה של מדינת אירלנד ההפשית בראשית דצמבר, שוחח ב"כ „דיילי הידאלד" עם ראש הממשלה קיפנרייב שאסר: אירלנד נפנעה מהמשבר העולמי פחות מאשר רוב האמות. סיימנו את היציבות המדינית והכלכלית. מבלי מאלין, כי קשה היה לרפא את הפצעים הישנים בין אנגליה ואירלאנד, אך רוח היחסים הטובים בין שתי המדינות אשר בה נחתם חוזה 6 בדצמבר 1921 הלכה וגכהה והתחזקה במשך כל השנים האלה. (ר"ה)

בלגיה פונה עורף לצרפת?

ברוסל, 10. כית הנבחרים דחה את התצעה על פתיחת מו"מ בדבר הסכם בעניני כלכלה ומכס עם צרפת והולאנד. והטיל על הממשלה להכנס במו"מ עם אנגליה.

לקראת חדוש המרץ ביהודי

בודפשט, 10. מודיעים מקונפור, כי מרכז מפלגת הקונגרס באלקה אבאד פרסם דו"ח על פעולותיו, ובו נאמר, כי בזמן האחרון נערכו בגליל ההוא 1000 אספות להשבעת האנשים שלא ישלמו את המסים. הממשלה החליטה להחרים את כל עלוני המפלגה, המעודדים למרוב תשלום המסים. נערך חיפוש והוחרם כל דבר שריח של חרם נודף ממנו. נאסרו אספות והפגנות. (אחראם)

פרסי נובל

לונדון 12. בנשיאותו של מלך שוודיה נתקיו במוסד נובל בשטוקהולם הפרסים השנתיים למדע. כולם נפלו השנה בחלקם של הגרמנים:
הפרס לחימיה חולק בין הפרופ' בוש וברגיוס, ממבללת הידלברג; הפרס לרפואה — לפרופ' וארבורג מברלין.
בסוף הישיבה הוברו, כי פרס השירה ניתן למנת מארפלד, המשורר השוודי הגדול ברור האחרון. לאחר פלר הוצע הפרס פעמים אחדות, אולם הוא דחהו, היות ושימש מוביר במוסד גובל וחשש ללעז הבריות.

מיזור חדש בפקידות הסובייטית

מוסקבה 11. הממשלה החליטה לטהר את מדינות הקומיסריון להפפקה. פורטו עד כה 27 מנדולי הפקידים, ביחוד במחלקות החלבשה והמזונות. אחדים מהם הוצאו מהמפלגה הקומוניסטית. הם נאשמים בהזנחה, ברישול ובחוסר כשרון. ידיעה רשמית אומרת, כי בגלל רשלנותם של הפקידים האלה נתקלקלו כמויות גדולות של מזונות והממשלה הפסידה מיליונים. (דדיר)

ריגה 10. מאסר האשי הטרוסטים וחברי הנהלת ה„צינטרוסויוז" במוסקבה באה לידי הפסדים עצומים. מלבד מהסור במזון ובלבוש להמונים, יתקיים משפט מחיר הערוך לעשות רושם. (ד)

ריגא 11. אזרחים סוביטיים רבים מהמפורסמים ובהם שנים עשר יושבי ראש של סרוסטים ממלכתיים נאסרו לאחר החטירה בעסקי ה„צנטרוסויוז" (ברית הקואופרציה הצרכנית בסמס"ר). (ר-סטא)

ארמנים מסוריה לרוסיה

מבירות הפליגו 280 ארמנים, איש ואשה, לארי־וואן, בירת הרפובליקה הארמנית הסוביטית (סוסר) כידוע) הודיעה הממלוה הזאת, כי היא נכונה לקבל עשרת אלפים מהגרים ארמנים. (מוקטם)

חבור מסילת עיראק למסילות תורכיה

בגדאד 10. השבוע יסעו ראש ממשלת עיראק, נורי א־סעיד, והנציב העליון, סיר פראסטים הומפריר, לג'זיבה, כדי לפקח על מהלך העבודות בנוגע לכניסת עיראק לחבר הלאומים. נורי יסור לאנגורה, כדי להתוום על הסכם מסחרי בין עיראק והורכיה, ויבוא בדברים עם השלטונות באנגורה בדבר חיבור מסילות הברזל העיראקית אל המסילות התורכיות.

נתפס שודד בעבר הירדן

רבת עמון 9. אחד המתנפלים על מר קירקבריידר וחעיתו נתפס בחורשה ליד הירדן, כשהוא לבוש בגדי קירקבריידר, מר קירקבריידר חביר אותו, וכן הוכר גם כאסיר שברח מבית הכוהר.

בועדת „הפועל"

הביקורת על הד"ח של המרכז (חלק בין הצירים) הקיפה את כל ענפי הפעולה. מספר המתכרים, מהם גם בצורה חריפה למדי, רכ. המרכז לא פעל, בלתי אם מזכירות מצומצמת מאד; לא ניתנה תשומת לב ראויה לענפי הספורט ההמוני; האולימפיאדה, ערכה בלפי חוץ חשוב מאד, דלדלה את האמצעים המעטים של „הפועל", הנתוצים לרכישת מכשירים וכו'. היחס מצד מוסדות התסתדרות לסניפים במשומות אינו משביע רצון. אין מתעניינים בנושה ב„הפועל" ואין העזרה הדדרשת לו. יש הכרח לשנות את פני הדברים בהתאגדות באופן יסודי. האדמיניסטרציה של חברי „הפועל" בהמוניהם היא נקודת השאיפה שעל ההתאגדות לחתור אליה; הפעולה התרבותית צריכה ללוות את הפעולה המקצועית לא כמתחרה בפעולות מוסדות אחרים, אלא כמדה שהיא דרך של לנוף הפעולה המקצועית — דעת המרצה על הפעולה התרבותית הח' בניהו. ד"ר קוסט מדגיש את הצורך באורח חיים היגייני, השומר על הבריאות בחייו יום יום ומטביע חותמו גם על כינוסי „הפועל" ומעדותיו ההסתדרותיות.

ברוח הרחבת הפעולה המעשית בקרב חברי „הפועל" תדורת הצעתו של הח' י. שוחט, המכניסה שינויים יסודיים בארגון תאי „הפועל" ומוסדותיו העליונים. לפיה כל חבר ב„הפועל" חייב להשתייך לפחות לאחת הסקציות, שהיא תהא הראשוני של ההתאגדות.

הח' ב. ב ג הניח בהרצאתו על הפעולה המקצועית את ראיותו של סיום תרכות גופנית המיוחדת לפועל בהתאם לעבודתו ותנאי חייו ובשים לב להתאמת הצרץ המיוחדים. על „הפועל" להחדיר את ההכרה בתרבות הגוף לחוני הפועלים ולעמוק בה למעשה. הח' פלנר מסר רשמים מלאי ענין על הפעולה הספורטיבית החמונית בקרב פועלי וינא. בשיחותיו עם מנהלי הפעולה הובטחה עזרתם ועצתם לפועלי א"י בעבודתם הספורטיבית.

פרק היחסים בין „הפועל" ליתר ארגוני הספורט בארץ ובינוד ל„המכבי", חואר בהרצאתו של הח' יאיר אהדוני. למרות הרצון הטוב מצד „הפועל" לקבוע את יחסים הוגנים בין שתי הסתדרויות ספורטיביות — לא הושג הדבר למעשה. כמה הסכמים שנחתמו בין „הפועל" והמכבי — לא נתמלאו ע"י המכבי. ואף על פי כן יש לשאוף לשיפור היחסים גם במקומות שם במרכזים. לא ייתכן להמשיך בקולול ההדדי שחודד לשורות החברים. ישנם גם מקרים שהכרחית הופעה משותפת של הספורט העברי בארץ בהגנה על כבודו. חברי המזכירות מלאו אחרי יאיר בענין המו"מ עם המכבי והסכמים אתו וציינו את ההשתמטות החמורה מצד המכבי להסכם ברי־קיימא, למרות גילוי רצון „הפועל" לכך בכמה וכמה הזדמנויות.

מקום מיוחד תפסה בויכוח שאלת הפעולה הספורטיבית בתוך הסתדרות הנוער העובד. היו שדרשו את כניסת הנוער ל„הפועל", וקבלת מרותו בכל הנוגע לעבודה הספורטיבית תוך מילוי החובות של חבר „הפועל". רוב המתווכחים סברים, כי רצוי יותר, שהנוער העובד לא יצא מתחומי הסתדרותו ועל „הפועל" לנהל את הפעולה הספורטיבית בתוך כתלי הנוער העובר דוקא. בויכוח בשאלה זו השתתף מטעם מרכז הנוער הח' קפל. הודגשה חשיבות ב„מעלה", אשר נדרש להרחיב את המדור הספורטיבי שלו, והיו גם שחשבו לשתף את „הפועל" בהוצאת ב„מעלה".

ביחס למדור הספורטיבי שב„דבר" הובעה חדרישה ע"י חבר המזכירות ברלשטין, כי המדור יעמוד לשירות ההתאגדות ועניניה והיא תתן חבר להנהלת המדור.

המדור בספורט

לא יפיע השבוע.

משחלת גבעת ברנר

משק גבעת ברנר (פלוגת הקבוץ המאוחד) ליד רחובות פירסם מטלוג של משחלתו. הקטלוג מכיל 67 מינים וזנים של עצי פרי וגוי שונים.

בקשת סליחה

אני הח"מ מבקש בזה את סליחת חברי־העזר של אגודת פועלי הדפוס בת"א—יפו ואת סליחת נ. שרה על הפרת משמעת העבודה ואי מילוי החלטות האגודה ומהחייב שהדברים האלה לא יישנו.
ת"א, 10,12,31 (החתם) א. שאליק

קולנוע „עדן", תל־אביב

הערב מציגים: א) יומן „פרמנט", מזמר ומלבר; ב) הסרט המצוין ביותר שיצר הקולנוע עד היום, שקיבל פרס, הסרט הראשון של השנה
אסירי עולם